

قىزىل صحىفه نر

آذربايجان خالقى نين مىلى آزادلىق يولوندا موباريزه سى
تارىخيندن

مير جعفر پيشه ورى

آذربايجان دموكرات فىرقه سى مركزى كومىته سىنين صدرى و
آذربايجان مىلى حوكومتى نين باش وزيرى

تبريز علميه مطبعه سى 1324.- 1946

اوچونجو بؤلوم

(دورد بؤلومده حاضيرلايان: آچىق سوز)

اوجونجو بۆلومونون ديزىنى
(دۆرد بۆلومده حاضىرلايان: آچىق سوژ)

بۆيوك خلق بىغىنجاقلارى

آذربايجان دموكرات فىرقهسى مركزى كومىته سىنين ايجلاسى و چىخارديغي قرارلار

جىنايتلرىن منشايى

اوشاق توولايىرلار

ديدى كه خون نا حق پروانه شمع را

چندان امان نداد كه شب را سحر كند!

بۆيوك مىلى كونقره مىزىن قودرت منبعى

اى آذربايجانين رشيد و غيور سرباز و افسرلىرى

وحشت و اضطيرابى كيم تووليد اندير؟

ايران شاهنشاهى حضرتلرىنين خدمتینه

خالقىمىزىن بۆيوك كونقرهسى مووقفىتله قورتاردى

آذربايجان مىلى مجلسى نىن اينتىخاباتى دستورو

مىلى مجلس اينتىخاباتىنى هانسى شوعار ايله اجرا ائتملى بىك؟

آذربايجان مجلس موسيسان مىلىسى نىن قرارلارى

يئنه اينتىخابات بارهسىنده

تئهران بو موعاميلهده قازانا بىلمز

اىستعمارچىلارنى تهديدى بىزى توتدو غوموز حاق يولدان قايتارا بىلمز. يا اولوم، يا آزادلىق، اوجونجو يول
بوخدور

آذربايجان مجلسى مىلى اينتىخاباتى مونسىبىتى ايله مىلى هئياتىن بيانىهسى

خالق بيزيملهدير

آذربايجانلي هموطنلر

اون مين نفرليك ميتينق

بؤيوك ايشدن كيچيك ايسْتيفاده ائدنلره نيجات يوخدور

اذا جا نصرالله والفتح ورايت الناس يدخلون في دين الله افواجا

بيرينجي دفعه اولراق آذربايجان خانيملاري اينتيخاباتدا ايشتيراك ائتديلر

بۆيۈك خلق يېغىنچاقلىرى

شەرلر يېزىدە ايالت و ويلايت انجومنلرى تشكىلى و مجلس سئچگىلىرى نين باشلانمىسى خوصوصوندا بحث ائتمك اوچون بۆيۈك خلق يېغىنچاقلىرى دعوت اندىلمىشدير بو يېغىنچاقلاردا خلقىمىز دوغما رهبرى اولان فيرقه تشكىلاتى نظارت اندير. آلدېغىمىز معلوماتا گۆره قصبه و كندىستانلاردا بو يېغىنچاقلار نظره چارماقداير.

بونولا آذربايجان خلقى اوزونون دىرى بير ميلت اولدوغونو ثبوت ائتمكده دىر. تهران حؤكومتى نين جاهيل و نادان مامورلارى فيرقه تشكىلندن سونرا اونون كندلرده قول- بوداغىنى كسمك اوچون اينسانلىغى تحقير ائدن وحشيانا تدبىرلره ال آتدىلار. خوشبختانا اونلار نين تشبوتو فيرقه مېزىن خىرىنه تمام اولوب، كند جماعاتىنى بيزه ياخىنلاشديرير و بو واسيطه ايله فيرقه مېز داها سريغ بير صورتده كندلرده كۆك سالماغا دوام اندير.

دوغرودور كى، يوزلر ايله كند زحمتكشلىرى ژاندارم ظولموندن داغلاردا ياشاماغا مجبور اولموشلار. يئنه ده دوغرودور كى، اهل و عيالىنى گۆتوروب فيرقه مېزىن قاپيلارينا پناه كئيرن كندلره بۆيۈك كۆمكلىكلر انده بيلمه ميشيك. لاکين كندلى دوشونوب انلامىش كى، اونون فلاكت و بدبختلىگى مووقتىدېر. ايالت و ويلايت انجومنى وجودا گليرسه بو كىمى جينايتلره چوخ تئز بير زماندا خاتيمه وئريله بيلر. اونا گۆره ده كندلى ده وار قوسيله بو ايشين چوخ تئز بير زماندا باشلانمىسىنى طلب اندير.

بىز بىليرىك كى، خلقىمىزى اسارتده ساخلايان مورجع قوهلر وار گوجلرى ايله اونون بير مىلى تشكىلات اطرافينا توپلانمىسى نين قارشى سىنى آلماعا چاليشماقدان صرفنظر ائتميه جكلر. لاکين فيرقه مېزىن گۆتوردوگو دوزگون و متين خط حركىت سايه سىنده اونلار نين آرزولارى اوره كلىرىنده قالىب اوميدلىرى ياسه موبدل اولماقداير.

ايندى بوتون آذربايجاندا ايكى جريان وجودا گلەيشدير: بىرى خلقى اوزوب، بوغوب، مال- مكننت كسب ائتمك ايسته ين دوؤلت مامورلارى، ديگرى ايسه آزادلىق، دموكراسى اوصولونى عملى صورتده دىرلتمگه چاليشان مىلى قوهلر، بىرىنجى جريان ظولم و بيدادگرلىگه دايندىغى اوچون گوندن گونه ضعيفلشيب مئيداندا چيخير. ايكىنجى ايسه اينسانلار نين سعادت و خوشبختلىگىنى تامين ائتمك يولوندا پارديغى قهرمانانه موباريزه نتيجه سىنده قوت و قودرت كسب ائديب، ايرلى گندير و خلقى اوزونون اطرافيندا تولا ماقلا گلەجك مىلى قودرتين بىناسىنى مؤحكملنديرير.

بۆيۈك مىلى حركت آرتيق باشلانمىش آزادلىغى تامين ائتمك يولوندا مئيدانا قويولان شوعارلار نين اجراسى وقتى گليب چاتمىشدير. ايندى آرتيق تۆهمت و ايفتيرالارا قولاق آسان يوخدور، ايكى آى يارىملىق جىدى فعاليت بۆهتان دئىنلر نين سىماسىنى آشكارا چخارىب فيرقه مېزىن گۆتوردوگو يولون دوغرو بير يول اولدوغونو اىثبات ائتمىشدير.

ايندى هامى بىلير كى، دموكرات فيرقه سى دوشمنلر نين دئىكلر نين خيلافينا اولراق ايران ايستىقلال و تماميتى نين نفعينه چاليشان بير فيرقه دىر. ايندى دوست و دوشمن انلامىشدير كى، مىلى موختاريت تجزيه دگىلدير. كىمسه آذربايجانى ايراندان آيرماق ايسته مز. اونو بو، يا باشقا بىگانه يه ساتان يوخدور. بو سۆزلر نين هامىسى آزادلىغى بوغماق اوچون مورجعلر طرفيندن مئيدانا آتيلان خاينانه تۆهملر دىر.

آذربايجان خلقى چوخ ساده و طبيعى صورتده اوزونون سياسى، اىقتىصادى و اىجتىماعى ايشلر نين ايداره ائتمك ايسته يير. اوز قولونون گوجيله اوز ميلتى نين اوزونه ترقى و تكامل يوللار نين اچماغا چاليشير.

بوتون آذربايجانى بوروموش مئىنقلر، يېغىنچاقلار و اىجتىماعلار نين هدفى ايسه بودور. بو وقته قدر آزادلىق، بىرلىك و دموكراتلىق باره سىنده دادلى سۆز چوخ دانىشلىب و شىرىن وعدلر چوخ وئريلمىشدير. خلق ايندى سۆزه اينانا بيلمير. او، چوخ حقلى اولراق عمل ايسته يير. بوگونه قدر جور بهجور آدلار ايله اورتيا چىخان فيرقلر ايسه خلقه عمل نيشان وئره بيلمه ميشلر. فيرقه مېز ايسه بۆيۈك شوعارلارى عملى ائتمك ايسته يير، مئىنقلر دن مقصد بودور.

خلق چوخ آچىق بير صورتده ايالت و ويلايت انجومنلر نين تشكىلىنى طلب اندير. قانون اساسىمىز نين پوزولماسىنا يول وئرمه مكم اوچون ۱۵- جى مجلس سئچگىلىرى نين باشلانمىسىنى تقاضا اندير. بو ايشه رهبرلىك ائتمگى فيرقه مېز دن گۆزله يير.

ایندی آذربایجاندا دوام ائدن میتینق و نوماییشلرین معناسی بودور

میر جعفر پیشه‌وری

(«آذربایجان»، شماره 54، آبان 23، نوایر 14)

بنله‌لیکله بوتون آذربایجان خلقی آیاغا قالخیر، کندلر، قصبه‌لر و شهرلرده ۱۰-مین، ۲۰-مین و ۵۰-مین نفرلیک میتینقلر تشکیل اولونوب کتبی صورتده قرارلار چیخاریلیر و بو قرارلاردا دموکرات فیرقه‌سیندن فوری صورتده ایالت انجومنی‌نین تشکیلی و میلی موختاریتیمیزین تامینی طلب اندیلیر. خلقین اکثریتینی تشکیل ائدن بو بیغینجاقلار اوز ایشلرینی قطعنامه ایله محدود ائتمه‌یب عمله گنجیریر و حقلرینی آماق و دندیکلرینی حیاتا گنجیرمک اوچون نوماینده‌لر اینتیخاب اندیب تبریزده تشکیل اولونان کونقرمه گؤندهریرلر.

بو واسیطه ایله آذربایجاندا بویوک خلق کونقره‌سی تشکیل تاپیر. کونقره آبان آیین ۲۹-دا سحر ساعات ۱۰-دا تبریز شهری‌نین شیر خورشید صحنه‌سینده سردار میلی ستارخان قارداشی‌نین سینی ریاستی ایله ایفتیتاح اولونور.

ان قدیم موجاهدیلردن آقای «سعید دیوان» آذربایجان آزادی‌هاهلاری نامیندن کونقره‌نی تریک اندیر.

سونرا آذربایجانین آیری شهرلریندن آخیب گلن نوماینده‌لر حرارتلی و آتشین سؤزلرله کونقره‌نی سلاملاقیقدان سونرا بیرنجی جلسه تبریکلره و اعتبارنامه کومیسسیونون گوزاریشینه حصر اندیلیر. گون اورتادان سونرا آقای پیشه‌وری عمومی وضعیتی‌میز و کونقره‌نین وظیفه‌سی حقیقده موفصل بیر نطق اندیر. اونون نیطقی سککیز یوز نفرین تشکیل تاپمیش خلق نوماینده‌لری طرفیندن دفعه‌لر ایله آقیشلانیر، بنله‌لیکله نوماینده‌لر فیرقه‌میزین سیاستینه ایناندیقلا رینی ایثبات اندیرلر.

آقای پیشه‌وری‌نین نیطقی ایسه بو جومله‌لرله قورتاریر:

«بیز آرتیق اوزوموزو ایداره ائتمک ایستیمیریک. بیز آذربایجانلی ایراندا ان آیرما‌یب فقط آذربایجانین داخلی موختاریتینی ایستیمیریک.

آذربایجان هیندوستان دگیل، بورا آذربایجان‌دیر. اونون مو‌شعش تاریخی واردیر، بو میلّت دیریدیر. آذربایجان میلیتی تاریخه ستارخان، باقیر خان و شیخ محمد خیابانیلر وئر می‌شدیر. اونون ایفتیخارلی تاریخی واردیر. بیز میلی موختاریت صوحبتی اندیریک، تیجار تیمیزی، بهداشتیمیزی، ماعاریفیمیزی، پوست و تلقرافیمیزی و بوتون ایشلریمیزی خلقیمیز ایداره ائتمه‌لیدیر. آزادلیغی آلارلار، اونو وئرملر. اگر بیزیم خلقیمیزین قاباغینا سیلاح ایله چیخسالار، قوی بو میلی کونقره اوز میلی هئیاتی‌نی دیفاع ائتمک اوچون جوانلاریمیزین سیلاحلی میلی قوملرینی یار ائسنلار.»

(بوتون سالون آیاغا قالخیر، آراسی کسلیمه‌ین گورولتولو شور انگیز اوورا سسلری نچه دقیقه دوام اندیر.)

بو اوورا سسلری، بو آیاغا قالخماق ایسه، قیام و نهضتیمیزده خلقین حقیقی صورتده ایشتراکی و حقیقت حالدا بو نهضتین باشلانماسی دئمک ایدی. میلی قیامین معناسی دا ائله بودور.

بو کونقره اوزونون تاریخی موراجیعتنامه‌سیله ایرانین صلاحیتدار مقاماتینا و آذربایجاندا اولان خارجی دؤولت‌لرین نوماینده‌لرینه موراجیعت اندیر. اگر بو موراجیعتنامه‌یه دیقت اولونار سا بیزیم بوگونکو سیاستیمیزین اساسینی تشکیل ائندیکی آشکارا چیخار.

موراجیعتنامه‌نین عئینی بودور: عونالار.....

بو ایل آبان آیین ۲۹-۳۰-جو گونلرینده تبریز شهری‌نین شیر خورشید سالونوندا ۱۵۰-مین نفرین ایمضاسیله عموم آذربایجان شهر و حومه‌لریندن توپلانان عمومی میتینقلر طرفیندن سنجیلمیش بئددی یوز نوماینده‌لرین شیرکتی ایله تشکیل تاپان بویوک خلق کونقره‌سی اوزونون دورونجو ایجلاسیندا اینتیفاق آرا ایله اوز طلباتی‌نین اساسی مسالهرینی آشاغیداکي مادله‌رده قئید اولونان اعلامیه واسیطه‌سیله ایران مرکزی حوکومتینه بیلدیرمگی قرار آلدی:

«- آذربایجان خلقی بوردا یازیلما سینا یئر اولمایان ساییز تاریخی سببلره و حادیثلره گۆره اؤزونه مخصوص میلیت، دیل، آداب- روسوم و ساییز خصوصیاتا مالیکدیر. بو خصوصیات اونا حق وئریر کی، ایرانین ایستیقلال و تمامیتینی مورات ائتمکله برابر بوتون دونیا میلیتلی کیمی آتلانتیک اعلامیهسی موجبینجه اوز موقدراتی تعیین ائتمک اوچون آزاد و موختار اولسون.»

۲- کونقره آذربایجان خلقی نین ایرانین باشقا ایالت و ویلایتلریله اولان مندی، ایقتیصادی و سیاسی رابیطه سینی نظره آلماقلا برابر، بو خلقین ایندیکی ایران دؤولتی نین تاسیسی حقیقده گؤستر دیگی فداکارلیقلاری (واقیعین ایندیکی ایران دؤولتی آذربایجانلیلار واسیطه سیله تاسیس اولونموشدور) نظره آلیب هئچوجه ایله راضی دگیل اونون مشروع و قانونی تقاضالارینی کی، میلی موختاریتدن عیبارتدیر، ایرانین سرحدلرینه خلل گتیریب، اونون تجزیه سی اوزره ینده قرار وئر سین.

۳- آذربایجان خلقی وار قوه سیله ایراندا مشروطه شکلی آلمیش دموکراسی اوصولونون طرفدار ی دیر. آذربایجان میلیت ایرانین تمام ایالت و ویلایتلری کیمی ایرانین مجلس شورای میلی سینه نوماینده گؤنده رهجک و عادلانه مالیات وئر مکده شیرکت ائدمکدیر.

۴- آذربایجان خلقی رسمن و علن اعلان اندیر کی، بوتون دونیانین دیری میلیتلی کیمی (ایرانین تمامیت و ایستیقلالینی گؤزله مکله برابر) اوزونون داخلی ایشلرینی ایداره ائتمکدن اوترو میلی حؤکومت یاراتماغا حقلیدیر. و او باجاریغی قدر ایرانین تمامیت و ایستیقلالینی مورات ائتمکله برابر آذربایجان دموکراسی و حاکیمیت میلی اوصولی ایله ایداره ائده بیلر.

۵- آذربایجان خلقی آزادلیق و دموکراتلیق یولوندا بؤیوک زحمتلر چکیب چوخلو قوربانلار وئر دیگینه گۆره ایستیر اوزونون موختار حؤکومتینی حقیقی دموکراتلیق اساسی اوستونده قورسون. بونا گۆره ده کونقره طرفیندن تصویب اولونموش داخلی نیظامنامه اوستونده اوزونون مجلس میلی سینی اینتیخاب اندیب و لازیم گؤرور کی، آذربایجان میلی و داخلی حؤکومتی بو مجلسین نوماینده لری نین آراسیدان اینتیخاب اولونوب اونون قاباغیندا مسول اولسون.

۶- آذربایجان خلقی نین اوز میلی و آنا دیلینه مخصوص علاقه سی وار دیر. اوزگه دیلین تحمیلی، اونو ترقی و تمدون کروانیدان دالی سالمیش و اونون میلی فرهنگ و ماعاریفی نین یولونو باغلامیشدیر. بو ناروا تحمیلین قاباغینی آلماق و آذربایجان ترقی سینه لازیم گلن بوتون وسیله لری و یجودا گتیرمک اوچون آذربایجان خلقی نین میلی کونقره سی هنیات میلی یه دستور وئریر: چوخ تئز بیر زماندا آذربایجان دیلی نین بوتون دؤولت ایداره لری نده مرسوم و اونون تدریسی نین تمام مدرسه لرده (ایستر دؤولتی ایسترسه میلی) عملی ائت سین.

۷- یوز الی مین نفرین ایضاسی و ینددی یوز نفر نوماینده نین ایستیر اکیله تشکیل تاپان میلی کونقره آذربایجان میلیت نین ایراده سیله اوزونو موسیسلر مجلسی اعلان اندیب، آذربایجانین داخلی ایشلرینی ایداره ائتمک اوچون ۳۹- نفرین عیبارت بیر میلی هنیات اینتیخاب ائدرک اونلار ایختیار وئریر کی، میلیت نین میلی ایستکلرینی عملی ائتمک اوچون لازیمی تدبیرلر گؤروب، صلاحیتدار مقامات ایله موداکیره یه گیریش سینلر، عئین زماندا آذربایجان مجلس میلی سینی نین و هابئله مجلس شورای میلی اینتیخاباتینی ایجرا ائله سینلر.

آخیرده کونقره ایران دؤولتی نین و دونیانین بؤیوک دموکراتیک دؤولت لری نین نظری نین یوخاریدا یازیلانلار جالب اندیب ایظهار اندیر کی، بو مطالبین ایجراسی اوچون فقط تبلیغ و تشکیل واسیطه سیله اقدام اندیب نیزاع داخلی و قارداش قانی تۆمگه اجازه وئر میه جک، ولی اگر مرکزی دؤولت ایسترسه اونون و قانونی طبیعی حقیقی سیلاح گوجو و قهر- غلبه ایله اورتادان آپار سین او وقت ناچار هر قیمتده اولورسا اولسون، اوز حوقوقوندا مودافیعه ائدمک و تا بیر نفر آذربایجانلی قانادک اوز میلی موختاریتی او غرودا مباریزه آپاراجقدیر.

مجلس موسیسان (میلی کونقره) میلی هنیاته ایختیار وئریر کی، آذربایجانین موختاریتینی تامین ائتمک اوچون صلاحیتدار مقامات ایله علاقه یه گیریش سین. مسالمنی صلوح و موسالیمت یولیه حل ائت سین، ولی میلی هنیات هئچوجه ایله آذربایجانین موختاریتی و میلی حؤکومتی حقیقده صرف نظر ائتمک و ایرانین تمامیت و ایستیقلالینی یوزماق ایختیارینا مالیک دگیل دیر.

بیز آرزو اندیریک کی، بوتون دموکراسی عالم بیلسین کی، دونیادا بیر میلیت وار دیر کی، حاضر اولوب اوزونون وار قوه سیله اوز حوقوقوندا مودافیعه اندیب، آسیانین بیر گوشه سینده آزادلیق و دموکراتلیق بایداغینی قالدیریب ایستیر فقط اوز کؤمگیله اوزونون آزادلیغینی تامین ائت سین.

اومید اندیریک ایرانین صلاحیتدار مقاماتی و بؤیوک دموکراتیک دؤولت لری بیز میلی منظوروموزون ایجراسی اوچون نؤوعرورانه کؤمکلرین کی، منشور آتلانتیک اونون اساسی اوزرینده قویولموشدور، موضاییقه ائتمیه جکدیر. احتیارات فایقه ایله.

«(میلی کونقره) مجلس موسیسانین ریاست هنیاتی»

موراجعتنامه دن داها جالب- توجه، کونقره نین قرار لاری دیر کی، بیز تبلیغاتچیلریمیزین ایستیفاده سی اوچون بورادا درج اندیریک:

آذربایجان دموکرات فیرقهسی مرکزی کومیتة سینین ایجلاسی و چیخاردیغی قرارلار

پنجشنبه گونو آبان آیینین 17- ده مرکزہ کومیتہنین عومومی ایجلاسی بوتون مرکزی کومیتہ عوضولرینین و ویلایت محللرینین تشکیلات باشچیلاری و شهر تشکیلاتینین نومایندهلرینین ایشتیراکی ایله جلسہ آغایی پیشهورینین توسطی ایله ایفتیتاح اولوندو.

آغایی پیشهوری بیر ساعات دونیا عومومی وضعیتینه دایر و دموکراتیک نهضتلرین توسیعهسی اطرافیندا و همچینین ایراندا اولان ایرتیجایی وضعیته و مرموز عونصورلرین ایران میلتنه خیانت ائتدیکلری و اینتیخاباتین تحریم و مجلسین تعطیل ائدیلمهسینه دایر صوحت ائتدیله.

آغایی پیشهوری آزماییشی قانونلار اطرافیندا، او قانونلار کی دؤولت ایدعا ائدیله و قانون اساسینی پوزموشلار، اونلاردان موفصل صورتده بحث ائدیله ثبوت ائتدی کی، آزادلیق و دموکراسینی آرادان آپارماقدان اؤترو دؤولت طرفیندن بؤیوک بیر نقشه منیدانا گلیمیش و ریضاخانین سییاستی شدید صورتده ایزلهنیر و ارکان حرب دؤولته و مجلسه رهبرلیک ائدیله. آغایی پیشهوری آزادپناه قوولرین بوغولماغی اطرافیندا دانیشیب و تئهران حؤکومتینین آذربایجان حاقیندا ائتدیگی خیانتلره دایر مخصوصن بو آخیرلاردا تئهران حؤکومتینین تحریکاتی ایله آذربایجاندا امنیتین پوزولماغی مؤوضوعوندا صوحت ائدیله آذربایجانا چاغریمامیش شهرداری ریسینین غلط ایشلری بارهسینده و همچینین فیرقهنین بؤیوک وظیفه لریندن و بیزیم تشکیلاتیمیزین بوتون آذربایجاندا مؤحکم اولماغیندان و مجلس اینتیخاباتینین شروع اولماسی و ایالتی و ویلایتی انجومنلرین تشکیل اولونماسی بارهسینده سریع صورتده ایظهارات ائتدی.

آغایی پیشهوری مخصوصن قنید ائتدی کی، تنزلیکه آذربایجان خالقینین بؤیوک کونقرهسی تیریزده تشکیل تاپیب و میلّت اؤزو فرمان اینتیخاباتی وئرجهکدیر.

بوتون اطرافدان گلن نومایندهلر آغایی پیشهورینین معروضهسی اطرافیندا دانیشدیله.

اونلاردان آغایی برهانی، دانشیان، پنہای، بورچالی، آزاد وطن، دوکتور آخوندزاده، آتش بیات ماکو، دوکتور جاهانشاهلو، دوکتور جاوید و آغایی کبیری و باشقالاری صوحت ائدیله اؤز دانیشیقلا ریندا آغایی پیشهورینین سؤزلرینی تاپید ائتدیله.

آغایی پیشهورینین نیطقی و نومایندهلرین بحثی قورتاردیقان سونرا عومومی جلسده اکثریتله آشاغیدکی قرارلار آئیندی:

آذربایجان دموکرات فیرقهسینین ایکینجی دؤورهسینین بیرینجی ایجلاسی پنجشنبه گونو صوبح آغایی پیشهورینین عومومی سیاسی وضعیت و فیرقهنین گوندهلیک شوعلاری حاقیندا وئردیگی گوزاریشی انشیدیب آشاغیدا قنید اولونان قرارلاری قبول ائتدی:

فیرقهنین مشهور بیاننامهسی و بیرینجی کونقرهسینین اعلان ائتدیگی شوعلاری عومومیتله ایراندا، خصوصی ایله آذربایجاندا درین تاثیر باغیشلایب آزادلیق و دموکراتلیق جریانین قوتلندیرمیشدیر. بونو عومومی ایجلاس چوخ شادلیقلا قنید ائدیله شوعلارین عملی صورتده باشلانماسینی قرارا آلیله. بو شوعلارلار آذربایجان خالقینین میلی موختاریتینی تامین ائتمک اوچون ایالت و ویلایت انجومنلرینین تشکیلی و مجلس شورا اینتیخاباتینین تاخیرسیز بیر صورتده باشلانماسی واسیطهسی ایله اولایله.

فیرقه قورولوش دؤورهسینی خاتمه وئردیگی اوچون ایندی گنیش تبلیغاتی ایشلره باشلایب خالقی فیرقهنین اطرافینا توپلاناق اوچون بؤیوک بیغینچاقلار و میتینقلر تشکیل وئرله بیلر و بو میتینقلری ایداره ائتمک اوچون حاضرلاران جیدی فیرقه فعاللرینین فعالیتته گیریشملرینی تامین ائده بیلر.

ایالت و ویلایت انجومنلرینین اینتیخاباتینی خالقین اؤز گوجو ایله باشلاماق لوزومونو قنید ائدیله کومیتہ یاخین بیر زاماندا بوتون آذربایجان خالقی آراسیندا اینتیخاب اولونان نومایندهلریندن بؤیوک بیر کونفرانس تشکیل ائتمهلیدیر.

فیرقه یازیلانلاری تامامی ایله تشکیلاتا باغلاماق اوچون عوضویت ورقه لری چوخ تئز بیر صورتده پایلانمالی و مرکزی کومیتہ طرفیندن تهییه ائدیله تمیر واسیطهسی ایله حق عوضویتلری بیغماغا اقدام ائتمهلیدیر.

جاوانلار آراسیندا ایشلری مؤحکمشدیرمک اوچون بعضی مسؤل شخصلری تعیین ائتمک جاوانلار آراسیندا ایش جیدی آپاریله اونلاری گلجهک ایش اوچون حاضر ائتسینلر.

کندلر ده قانونسوز اولاراق کندلیله هوجوم ائدن ژاندارملارین عوموم جامعاتین قوهسي ایله قاباغي آلیسین.

ایکینجی جلسه آغایی قیامی انجومن ایالتی و ویلایتی خصوصوندا گنیش توضیحات وئردیلر. اطراف نومایندهلری ده انجومن ایالتی و ویلایتی اینتیخاباتی نین باشلانماسی خصوصوندا حرارتلی نطقلر ائتدیلر.

داها سونرا مرکزی کومیته آغایی قیامی نین نیطقی نی ائشیتدیکن سونرا آشاغیداکی قرارا گلدی.

فیرقه میز خالقین بوتون احتیاجاتینی دوشوندوب و اونو مورتفع ائتمگه هر جور فداکارلیق گؤستردیگی کیمی خالقیمیزین انجومن ایالتی و ویلایتی اولان احتیاجینی دا دوشونور.

بو فعلی وضعیتده اولان هرج-مرجلیگین بعضی دولت مأمورلارینین تدی و ایجهفاتی دولت ایدارملریندهکی قانونسوزلوقلارین خالقین ناراضیلیغینی و مملکتیمیزده صحیح بیر اینتیظاماتین یاردیلماسین فقط و فقط انجومن ایالتی و ویلایتیلرین واسیطهسی ایله اولابیله جگینی فیرقه میزین بیرینجی کونفرهسی هر شئین اول دوشونوب بو بارده تاپشیریق وئرمیشدی.

بوندان باشقا بوتون محللردن و فیرقه حوزملریندن، مینلرجه بی طرف وطنداشلاردان و آزادیخواه حاق دئین روزنامهلر طرفیندن بو بارده درخاست و تقاضالار اولونور. البته فیرقه میز آرتیق واخت صرف ائتدیگینه گؤره بو موقدس وظیفهسی انجام وئرمگه ایندییه قدر موقوف اولمامیشسا دا بوندان صرف نظر ائتمک اولماز. اونا گؤره ده مرکزی کومیته نین اطراف تشکیلات باشچیلاری ایله اولان موشرک جلسهسی قرارا آلیر.

اونا گؤره کی، قانون اساسینین 26 جی (قوایی مملکت میلندن ناشی دیر)، 7 جی اصلی (اساس مشروطیت کلا و جزن تعطیل اولابیلمز)، 26 جی اصلی (هر بیر ایالت و ویلایتین خصوصی منافی انجومن ایالتی و ویلایتیلرین تصویبی ایله اولابیلر)، و عینی حالدا مومتم قانون اساسینین 90-91-92-93 جو اصللری صراحتله انجومن ایالتی و ویلایتیلرین وجودونو ارکان مشروطیتدن حساب ائدیر. اقلن و منطیقن ده بو موقدس مقاماتین تشکیل اولماسی ایله میلی و دموکراسی حؤکومت قورماق مومکوندور و عینی زماندا بو انجومنلرین تشکیل اولونماسینی آذربایجان خالقی یعنی اقلن اونون یوزده دوخسانی طلب ائدیر. اونا گؤره کی، آذربایجان دموکرات فیرقهسی آذربایجان خالقینین ایدارمسینین مظهری و اونون حقیقی و واقعی رهبریدیر.

آذربایجان دموکرات فیرقه سینین مرکزی کومیتهسی و تشکیلاتچیلارینین عومومی جلسهسی اؤزونو موظف بیلیر آذربایجان خالقینین آمال و آرزولارینی و اونون میلی حؤکومتی نین آچارلاری اولان انجومن ایالتی و ویلایتیلرین قورولماسی اوچون رهبرلیک ائتسین.

فیرقه نین مرکزی کومیته سینین هئیات عامیله سینه تاپشیریر کی، صلاح بیلدیگی کیمی بو وظیفهسی چوخ سریع بیر صورتده انجام وئرسین.

سونرا آغایی پادگان مجلس اینتیخاباتینا دایر هابنله 15 جی دورننن تحریم اولماغینین عیلتلرین و بو ایشین غیری قانونی اولماسی اطرافیندا موفصل بحث ائدرکن قانون اساسینین نچه مهم اصللرینی تحلیل ائدیپ قئید ائتدی کی، آذربایجاندا ایران جمعیتی نین اوچده بیر حیصه سی یاشادیغینا گؤره آذربایجان میلی نین حاقی واردیر لاقل 54 نفر وکیل مجلسه گؤندرسین.

آغایی پادگانین نیطقی شورنگیز صورتده ایستقبال اولوندو. اطراف نومایندهلری حرارتلی نطقلر ائدرک اؤز دانیشیقلا ریندا 14 جو مجلسین غیری قانونی قراری علنیه نه هانسی کی، 15 جی دوره اینتیخاباتی نین تحریم ائدیپ اولارا قارشی شدید اعتیراضلار ائدرک اینتیخاباتین تاخیرسیز و جیدی صورتده باشلانماسینی طلب ائدیر.

آغایی پادگانین معروضه سیندن و ویلایت نومایندهلرینین دانیشیقلا ریندن سونرا مرکزی کومیته نین عومومی ایجلاسی اینتیفاق آرا ایله آشاغیدا قئید اولونان قراری آلدی:

مجلسین قوللابی و تحمیلی نومایندهلری مئهر-ماهدا مادهی واحیده ایله اساس اصلی مشروطیت ساییلان مجلس اینتیخاباتین، بدون مجوز قانون و برخلاف اساس مشروطیت و قانون اساسی تحریم ائتمیشلر. حالبوکی، ایران خالقی عومومن، آذربایجان میلی خصوصن مجلسین بو قانون ماسکاسی آلتیندا اولان چؤهره سیندن بئزاردیر.

آزادلیق و مشروطیه علاقه سی اولان میلیونلار خالقلار 15 جی دورنن اینتیخاباتینی اؤزلری اوچون بیر حیاتی موضوع دئییه طلب ائدیرلر. یوزلرجه ینتیشن تئلنقراف قطعنامه و آزادیخواه روزنامهلرین یازدیقلاری آتشین مقالهلر بونو ایثبات ائدیر. بو وکیللر بیگانه قواسینین ایراندا اولماسینی بهانه توتورلار. هانسی کی، اؤزلری همین بیگانه قوملری ایران داخیلینده اولارکن اینتیخاب اولموشلار. مجلس شورایی میلی ده تصویب اولونان بوتون قانون و قطعنامهلر قانون اساسینین موطابقی اولمالیدیر.

اگر بیر قانون و قطعنامه کی، قانون اساسینین خیلافینا اولسا ایران میلیتی اوچون هنج بیر اثر قانونی سی یوخدور و قابیل ایجرا دئییلدیر.

بنله کی، قانون اساسینین 7 جی اصلی (اساس مشروطیت کوللن و جوزن تعطیل اولای بیلمز) سؤزونو صراحتله گؤستریر و قانونی اساسینین 5 جی اصلی (مونتهخبین از برای دو سال تمام انتخاب می شوند و ابتدای این مدت از روزی است که مونتهخبین ولایات تماما در تهران حاضر خواهند شد. پس از انقضا مدت دو سال باید نومایندهگان مجددا انتخاب شوند و مردوم مختارند هر یک از منتهخبین سابق را که بخواهند و از آنها راضی باشند دوباره انتخاب کنند.) و قانون اینتهخباتین 53 جو ماده سی صراحتله دئییر بنش آی اینتهخبات دؤورسینین آخیرینا قالمیش گرک اینتهخبات ایشینین موقدماتی فراهم اولسون و اوچ آی اینتهخبات دؤورسینین آخیرینا قالمیش تازا دؤورنن اینتهخباتینا شوروع اولسون تا اینکی بیر گونده اولورسا مشروطیت تعطیل اولماسین.

بنله کی، مومتم قانون اساسینین 7 اصلی بونو تاکید اندیر. بو اصللره گؤره هر بیر واقعی و تحمیلی نوماینده اؤز وکالت مودتی نین 21 ایسفند 1324 ده خاتمه وئرمیش اولور و 53 جو اصلین مدلولونا گؤره 21 آزدن اعتبارن اینتهخباتا شوروع اولمالی و 21 مئهردن اعتبارن اینتهخباتین موقدماتی ایشلرینه باشلانمالی ایدی.

دوغرودور قانون اینتهخباتین 53 جو ماده سی موجیبینجه اینتهخبات ایشلرینه باشلاماق اوچون شاه طرفیندن فرمان اولاسی ایدی، موتاسیفانه ایراندا مشروطه قانونلارینین بیر چوخ قیسمتی آیاقلار آلتینا سالیندیگی کیمی بو قانون دا پوزولوموش و میلتنین حق موسلمی اولان قانون اساسینین بو اصللری ده تاپدالانمیشدیر. قانون اساسینین نص صریحینه گؤره قانون اساسی بی حؤکومت میلتنین علیهنه هر جور ایقدام اندنلر حوقوق ایجتیماعیدن محرومدورلار. و بونا گؤره ده بونلارین قویوقلاری قانونلاری قانون و قبول انتدیکلری قطعنامه ایران میلتنه اثر قانونی سی یوخدور و مومتم قانون اساسینین 26 جی اصلی (قوای مملکت ناشی از ملت است) جومله سی اینتهخبات فرمانینی وئرمگه هر بیر مقامدان صلاحیتلیدیر. اولان مشروطه و قانون اساسی ایران میلیتی نین و خصوصی ایله آذربایجان خالقینین قانی باهاسینا آلبندیگی آذربایجان خالقی 15 جی دؤورنن مجلس نومایندهلرینی اینتهخبات ائتمکله مشروطه نین اساسینی حیفظ و قانون اساسینین اصللرینی ایجرا اندیر. اونا گؤره ده آذربایجان دموکرات فیرقه سینین مرکزی کومیته سینین و تشکیلات باشچیلارینین مشترک جلسه سی قطع اندیر: مرکزی کومیته نین هنیات عامیله سی خالقین حیاتی آرزوسو اولان و مشروطه نین پایه سی و قانون اساسینین اصلی اولان مجلس شورایی میلتنین 15 جی دؤورسینین نوماینده اینتهخباتی ایشلرینه رهبرلیک اندیب و خالقین ایسته دیگی کیمی اونو ایجرا ائتسین.

قانون اساسینین 4 جو اصلینه گؤره بوتون ایران میلتنه 162 نفر نوماینده اینتهخبات ائتمک اوچون حاق وئریلمیشدیر. ایندی بونو 200 نفره قدر آرتیرماغا دا همین اصل موجیبینجه حاقلاری واردیر.

اونا گؤره کی، ایران میلیتی عوموم جمعیتجه 15 میلیوندان یوخاری تخمین اندیلمه میشدیر. (بطور حتم 12 میلیوندان تجاوز ائتمز). آذربایجان خالقی اونون حداقل اوچدن بیر حیصه سینی تشکیل اندیر. اونا بینان آذربایجان خالقی ایران مجلسینده 54 نفر نوماینده اینتهخبات ائتمه سی مشروع و قانونی حاقی دیر.

اگر ایندییه قدر آذربایجان خالقینا 21 نفر نوماینده اینتهخبات حاقی وئریلمیشسه مینلرجه آذربایجان خالقلارینین حاقینی ضایع اندیب و آیاقلار آلتینا آلمیشلار. بو دا اونلاردان بیرسیدیر.

بو اصللره گؤره همین جلسه قطع اندیر آذربایجانین مشروع حاقی اولان 54 نوماینده اینتهخبات ائتمه سی آشاغیداکی حساب اوزره مؤوقع ایجرا قویسون.

سونرا آغایی پادگان 54 نفر بوتون آذربایجان نومایندهلرینین صورتین و تعدادین هر محللین جمعیتینه گؤره اوخویوب و شرح وئردی و بو قرار ایله آذربایجانین حداقل دؤرد میلیون یاریم جمعیتین نظره آلاق بوتون آذربایجان اوچون 54 نفر وکیل تعیین اولونور.

بو قرار حرارتلی و شورنگیز اوررا سسلری ایله مرکزی کومیته نین عومومی ایجلاسی طرفیندن تصدیق اولوندو.

("آذربایجان" ، شماره 54 ، آبان 23 ، نوایر)

جینایتلرین منشاہی

امنیتدن دانیشاندانظره خلوت یوللار، درین درملر، اوزاق داغلار گلیر و اوخوجو ائله خیال اندیر کی، امنیتسزلیک فقط بو یئرلرده یولکهکسنلر واسیطهسی ایله اولاییلر.

مورورزمان ایله چوخ عیبارتلر حقیقی معناسینی ایتیردیگی کیمی، بو عیبارت ده ایندی اوز معناسینی وئره بیلیمیر. امنیتسزلیک اوجا داغلار، خلوت درملردن کندلر و شهرلره کؤچوب آج، چیلپاق، یوخسول و بینوا خالقین وئردیگی آغیر مالییاتلار ایله ساخلانیلان دؤولت مأمورلاری حرامیلر و یولکسنلرین ایشینی اوز عؤدهلرینه گؤنورموشلر.

ایندی اولکهمیزده هنج کس اوچون امنیت یوخدور. دؤولت سیلاحی ایله موجهز اولان ژاندارم اوزونو کندلرده حاکیمی مطلق بیلیر.

کندلین چورگینی، قویونونو، یومورتاسینی، یاغینی زهریمار ائلهدیکن سونرا، اونون ناموسونا و جائینا بئله تجاوز ائتمکدن چکینمیر. بیر وخت بابی آدی خالقی سوباق اوچون بیر باهانا ایدی. هر کسین بیر پارچا چورگی وار ایدی. اونون اوستونه بو آدی قویوب آیاقدان سالیردیلا. ایندی ده آزادیخالق و فیرقه عوضولوگونو، جناب وکیلباشی بابی لیک کیمی تؤهمت واسیطهسی قرار وئریب بو عونوان ایله گؤز چیخاردیر، باش کسیر، گؤن سویور، دوداق کسیریر، ائو غارت اندیر، اؤکوز، اینک آپارتدیریر.

ایندین امنیتسزلیگینه بیر قدر دیقت اولونارسا، بربریت دؤورهسینده نظیری اولمادیگی نظره چارپار. سعدي دئمشکن «سنگها را بسته، سگها را باز کردند» 1.

دست وپای مردم را بسته عدهای دزد، قاتل، راهزن را با تفنگهای بئرونو مسلح کرده گفتند، بزئید، بکوبید پدر هرچه نفسکش است دربیایرید. 2.

عدلییه مأمورلاری ایسه دستپور دئی سیمورغ 3 اولدوقلاریندان ژاندارملاردان آیاق دالی قویمورلار. بونلارین بیعورضهلیگی و جینایتکارلیگی سببی ایله جانیلر، قاتیلر اوز مقامیندان سوا ایستیفاده ائدن دؤولت مأمورلارین جینایتلرینه باخان یوخدور. اونون عوضینده یوزلرجه کندیلیری اسیر کیمی دسته-دسته گتیریب محکمهسیز، موحاکمهسیز زبندانلارا دولدوروب خالقین ریشهسینی کسمگه داوام اندیرلر.

قوی آچیق دئیک، ایندی امنیتسزلیک سرچشمهسی عدلییهدیر. عدلییه مأمورلاری اوز وظیفهلرینی انجام وئرمک عوضینده (شریک دزد و یار قافله 4) رولو اویناییب امنیت خالدار اندیرلر. اولار پول و نوقوذ واسیطهسی ایله جینایتکارلاری آزاد قویوب، بیگونه کندیلیری توقیفده ساخلاییلر. امنیهلرین جینایتلریندن گؤز یوموب، اولارین حوقوقو ایشلره موداخیله ائتمه لرینه آچیق بیر صورتده یول وئریلر.

مظلوملارین گؤز یاشلاری ایله یازدیقلاری عریضه و شیکایتلری جاوابسیز قویوب، هارادان منفعت گؤزلهنیرسه اورا قاچیرلار. بونلارین بو کثیف حرکتلرینین نتیجهسینده اوغورلوق، روشوتخورلوق، سو- ایستیفاده آدی و طبیعی بیر ایش اولموشدور. دؤولت میز لرینین باشیندا اوتورانلار یوخاریدان آشاغییا، یعنی وزیردن پیشخیدمته قدر، خالقی سویماگی اوزلری اوچون مشروع حاق حساب اندیرلر.

ژان، ژاندارم ایسه مستقیم خالق ایله مربوط اولدوغو اوچون بو کثافتکارلیغین مظهری حساب اولونور.

بو گونون امنیتسزلیگینین، بو گونون یول کسنلیگینین و راهزنلیگینین شکلی بودور.

آرتیق هنج بیر قاچاق یئر و پناه یوخدور. فیرقه ایشچیلریمیز ظولم و جینایتلردن قاچیب فیرقه قاپیلارینا پناهنده اولان مظلوملارین آه نالهسیندن جانا گلیمشیدیر.

آرتیق چاره و علاج یولو قالمامشیدیر. ژاندارم و عدلییه باشچیلاری گورونور قصدن و عامدن بو آتسه اتک وورورلار. بوندان سونرا خالق اوز باشیا چاره ائتمه لیدیر.

قوی دونیا بیلسین کی، بنش- اوچ جینایتکارین لینده خالق نه گونه قالمشیدیر. قیش گلیب قاپینی آلدیگی حالدا مینلرچه کندیلر ائو و زیندگانلیقلارینی ترک اندیب داغلاردا یاشاماغا مجبور اولموشلار. دینچیلیگه مجبور اولان اورتاباب اکینچیلر ناچار کندلری ترک اندیب شهرلره پناه گتیریرلر. بو جینایتنه تنز یا گنج سون قویماق لازیمدیر.

«آذربایجان» فرنی نؤمره 56، 16 نوایبر 1945چی ایل.

1- ترجمهسی: داشلاری باغلامیش، ایتلری ایسه آچمیشلار.

2-ترجمهسی: خالقین ال- آیاغینی باغلاباراق بیر بیغین اوغرو قاتیل و یولکسنی بئرنو توفنگلر ایله سیلاحلاندراراق بئله گؤستریش وئرمیشدیلر: وورون، دویون، نفسی گلن بوتون آدمالارین آتاسینی یاندیرین.

3- بو ایصطیلاح بورادا قوامین ال آتسی اولماق معناسیندا ایشلهدیلمیشدیر.

4- ترجمهسی: اوغرو ایله شریک، کاروان ایله یولداش دئمکدیر.

اوشاق توولاییرلار

بیز ریضا خان زامانیندا شهرلریمیزي خرابازاره دؤندرک مقصدیله آپاریلان خایانه سییاستدن آرتیق بحث ائتمک ایسته میریک. اونا آذربایجان خالقینین دوشمنلری ده بو گون تصدیق ائتمگه مجبور دولار. سوز تزه اورتالیغا آتیلان یالانچی پهلوانداردیر. بونلار بیزیم اینتیشار وئردیگیمیز جیدی شوعلارین قاباغینا چیخماق مقصدیله ایندی آذربایجانا دیلسوزلوق گؤسترگه باشلامیشلار. اونا یاغلی سؤزلرل، تومار لاییب یاتیرماق ایله برابر اوناون اوچون خلیفه نین کیسه سیندن بزل، بخشیشلر ده قاباغا چکمیشلر. کچن گون انشیددیگیمیزه گؤره شهر داریمیز بویوک بیر اعلان نشر ائدی، شهریمیزین خیابانلارینی آسفالت ائتمک فیکرینده اولدوغونو خالقین قولاغینا چاندیرماق ایسته میشدی.

گورونور، دورد ایل تامام اهلیمیزین داد- فریادلارینا قولاق آسماق ایسته مهین تئهران سیاستمدارلارینا آذربایجان دموکرات فیرقه سی نین تشکیلی چوخ تکان وئرمیشدیر. اونا گوره دیر کی، نئز ال- آیاغا دوشوب خالقا روشوت وئرمکله فیرقه نین قوتلنمه سی نین قاباغینی کسمک ایسته مییرلر.

آذربایجان خالقی، مخصوصن تبریز اهالیسی چوخ گوزل بیلیر کی، بو بیهوده تشبوتلره فقط فیرقه میزین مورتلر قلیبنده تورتدیگی قورخو سبب اولموشدور. اگر بئله اولماسا ایدی، موخابیره اولونان ساییز- حسابسیز تئلقرافلار، اوزون- اوزادی مقاله لر، اللی مین نفرلیک بویوک میتینقلرده چیخاریلان قرارلار بو گونه دک جاوابسیز قالمازدی. بونلارین هامیسی بیر یانا، اگر واقیعن تئهران مورتلر آذربایجان خالقینا یا اقلن تبریز جاماعاتینا حاق- حیات قایل اولسایدی اوناون اینتیخاب ائتدیگی شهر انجومنی نین فعالیتینین قاباغینی آلماق کیمی خیانته حاضیر اولمازدی.

بیزه اعتیراض ائدییرلر کی، نییه آذربایجان اوزونون آبدلیغی باره سینده ایقدمات ائدییر. ایرانین آیری ایالتلری ده آذربایجانان آباد حالدا دئییلدیر. اونلار ایسه سسلرینی چیخارمیرلار.

بیز بونو دا تصدیق ائدییریک. ولی باشقا ایالتلرین بر بادلیغی، بیزی اوز وطنیمیزی آزاد ائتمک فیکریندن قایتارا بیلمز.

بیز شهرلریمیزین آبدلیغی، میلتمیزین فرهنگ، بئهداشت و ایقتیصاد یولوندا جیدی قدلر گؤتورمسیپدن، بو کیمی احمقانه دلیلره اؤرره صرف نظر ائده بیلیمیک.

مقصدیمیز بو مقاله ده بو کیمی باهانالارا جاواب وئرمک دئییل. بیز اصلن بحث و موناقیشه اهلی دئییلیک. بیزیم نظریمیزده بیر عملی قدم یئتمیش باتمانلیق مثنوی تشکیل ائدن موباهیسه دن قییمتلیدیر.

بیزیم مؤحکم یومروغوموزدان تیرمه ن تئهران قوامی ایندی جاماعاتیمیزین باشینی توولاما ق اوچون شهریمیزی آسفالت ائتمک فیکرینه دوشموش. اولسون، بیز بونا موخالیف دئییلیک. هله عصرلرجه وطنیمیزی سویوب، میلتمیزین وار- یوخونو غصب ائدن تئهرانین قوامی دؤولتی بیزه چوخ بورجلودور. قوی بئش- اوچ خیابانی، خالقی توولاما ق مقصدیله ده اولسا، آسفالت ائتسینلر.

گولونج بوراسيدير كي، بو قدر دادفرياد و بيبايرچيليقدان سونرا، تزه دؤولت بوتجھسیندن دنیل، شهریمیزی بورجلو سالماقلا وئردیکلری بوش و دلره عمل ائتمک ایستهمیرلر.

بونلار او قدر جاهیلدیرلر كي، قانون مؤوجیبینجه انجمن شهردارینین قراری اولمادان شهر نامینه بیر دینار بئله بورج ائتمگه هاقلی اولمادیلارینی نظرده توتا بیلیمیرلر و خیال اندیرلر كي، خالقین بو ساده حقیقتدن خبری یوخدور و تصور اندیرلر كي، سئید ضیانیین تؤولویسی ایله بانکلار اوصولو یاددان چیخاریب تباتیای کیمی نادان بیر آداما شهر نامینه بورج وئره بیلرلر. تباتیلارین قانونن رسمیتلری اولمادیغینی دا بونلار آنلاماق ایستهمیرلر. بونلار اؤزباشینالیق و هباسیزلیغی او یئره یئتیرمیشلر كي، شهرین آغاسی خالق طرفیندن اینتیخاب اولونان شهر انجمنی اولدوغونو دا عملن اینکار ائتمگه جسارت اندیرلر. بونو یازماقدان مقصدیمیز شهرین آسفالتینا موخالیفت ائتمک دئییلدیر. شهر گرک آسفالت اولسون، بونون اوچون گلیر منبعی ده واردیر. بیزی بو دلوزلوق ایل، بو کیمی آمولمنفه ایشلره موخالیف گؤستره بیلملر. خالق اؤزو بیلیر كي، آذربایجان دموکرات فیرقسینین گورولتولو سسی اولماسایدی، مورتجعلر حتا، انلام بئله وئرمزدیلر.

ائشیدیکیمیزه گؤر، شهرداری ایشچیلرینین ماعاشی بئله آیلارلا تاخیره دوشور. هله انجمنین قراری اولمادان وئریلن ماعاشلار دا اوغورلوق و سوی- ایستیفاده حساب اولونور. بو ماعاشلاری وئرلر و اخینددا گرک شهر اهالیسینین نومایندهلرینه حاق- حساب وئرسینلر.

«دره خلوت، تولکو بی» اویونلارینین وختی کنچمیشدیر. اوشاق باشی آداتماق کیمی، گولونج حرکتلرین فایداسی یوخدور. خالق بو کیمی فیریلداقلارا آلدانماز.

خالقیمیزین نیجاتی اونون حقیقی رهبری اولان دموکرات فیرقسینین بایراغی آلتیندادیر. بو فیرقه قانونن هیمایتندیکیمی و گؤز تچیسیدیر. اونون اولدوغو بیر شهرده قانونسوزلوق ائتمک اولماز.

چاغیریلماش قوناقلار شهریمیزین باشینی سیندیریب ائگینه قوز تۆکمک فیکریندن گؤز بومسونلار.

بیز همیشه دنمیشیک، حاقی وئرمزلر، اونو آماق لازیمدیر.

تبریز شهری اؤز حاقینی آماغا قادیر بیر شهردیر. اونون اینتیخاب ائدیگی انجمن گرک بوتون شهردارلیق ایشلرینه نظارت ائتسین. بیز دوزگون دوشونجلی و سلامت فیکرلی دؤولت مأمورلارینین ووجودنو اینکار ائتمیریک. لاکین ایش باشیندا دورانلارین چوخسونون اوغرو اولدوغونو دا اینکار ائتمک اولماز. بو اوغرولار ایندی نفسلرینی آریدیب، شهرین آسفالتی باهاناسی ایله اؤزلری اوچون کیسلر تیکیرلر. اونلار بیلیملیدیرلر كي، کیسلری بوش قالاچاق. شهر انجمنی اؤزو بوتون شهر ایشلرینه یاخیندان نظارت ائدهجکدیر.

بیز شهر اهالیسی طرفیندن سئیلن نومایندهلردن ایش و فداکارلیق طلب اندیریک. اونلاردان کیم عؤدهسینه خالق طرفیندن قویولان وظیفهنی ایفا ائتمگه اؤزونو لاییق گؤرمورسه ایستفا وئریب گئتملی، فداکارلیغا و خالقا خیدمت ائتمگه حاضر اولانلار ایسه ایشه باشلامالی و اؤز قانونی وظیفهلرینی انجام وئرمهلیدیرلر.

انجمن چوخ ساده بیر صورتده شهردارن ریسینی چاغیریب اونا دنیه بیلر كي، آغا شهرین ساهیبی واردیر. سن اونون قراری اولمادان هنج بیر ایش گؤره بیلمزسن، قانون سنه بو ایختیاری وئرمه میشدیر.

فعامیلی و خودمانی بیر صورتده چاغریلان هئیتلرین هنج جوره رسمیتی اولما بیلمز. مملکت مشروطه دیر. هله قانونیسیمیز تغیر تاپمامیش و شهردارین حاکیمی مطلق اولما بیلمسی قانونی اعلان اولونمامیشدیر. شهرین دخلی و خرجی انجمن شهردارینین موستقیم نظارتی آلتیندا اولما بیلر.

اگر شهردار ایسرار ائدرسه اونا انجمن شهر اهالیسینی توپلار، اونلارا انجمن ایشه باشلامادان، انجمنین رسمی قبضی اولمادان وئرگی وئرمه جکلرینی اعلان ائدر.

قوی تباتیای گندیب سئید ضیادان تبریزین قسابلاری، هامامچیلاری، کسبی اوچون تؤولویسلر گئیرسین و او تؤولویسه واسیطه سی ایله شهرین عایداتینی توپلاسین. آنلادیزی؟

«آذربایجان» قرنتی نؤمره 57، 17 نوایبر 1945 جی ایل.

دیدى كه خون نا حق پروانه شمع را چندان امان نداد كه شب را سحر كند!

بىز دفعه لر ايله كندلرده گورولن وحشيلكلرين قورخولو نتيجه سيني يازيب دؤولت مأمورلارينين كار قولاقلارينا و كور گؤزلرينه سوخماق ايستهديك. لاکين اوزلريني پورت آرتور قالاسي فاتحي حساب اندن ژاندارم ريسلري كور توتدوغونو بوراخمايان كيمي السيز آياقسيز كندليلر ايله وحشيانه رفتارلاريني داها داشيدتلنديريب اونلارين مال-جان و ناموسونا تجاوز ائتمكدن ال گؤتورمهديلر. نهايت بيچاق سوموگه دايانيب كندلرينين تاب و تواني كسيلدي، اوزونه چاره تاپماق فيكرينه دوشدو. ايندي جلادلار بويوروب اكدكلري توخومون ثمره سيني درسينلر. كيم بيلير بلكه بونلارين هاميسي غارتگرليگي شيدتلنديرمك اوچون تازا عونواندير. بلكه چاليشيرلار بو آد ايله كندلري خاك ايله يئكسان انديب آذربايجان كندليني سيني نسليني كسيب اورتادان قالديرسينلار. لاکين ايش بونو گؤسترمير.

ميانادان، سارابدان و ماراغادان گلن خبرلردن معلوم اولور كي، جانبدان دويوب وحشتره تحمل انده بيلمهين كندلي اينتيقام سيلاحي ايله قيام ائتميشدير. قيامچيلارين هدفي ژاندارم جلادلاريني خلع-سيلاح انديب كندلردن اوزاقلاشديرماقدير! بونلار وار قولملري ايله امنيتي حيفظ ائنديكلري حالدا ژاندارم پوستلاريني اورتادان چيخارير، اونلارين خيلاصي ايله اوزلريني ديفاع ائتمگه چاليشيرلار. ميانادان و سارابدان گلنلرين دئيدكلرينه گوره امنيهلري خلع سيلاح ائنديكدن سونرا فدailer چكيب گنتميش شهرين امنيتيني پوليس مأمورلارينين ايختيارينا قويوشلار.

شايعاتا گوره سارابدا و ميانادا كندليلرين اليه چوخلو سيلاح كئچميشدير.

بوندان علاوه كندليلر دؤولت مأمورلاري واسيطه سي ايله كندلرده پايلانان سيلاحلاردان چوخ ساده بير صورتده ايستيفاده انده بيلميشلر.

موظع آداملارين ايظهارينا گوره شهر يوردن سونرا آذربايجاني ترك انديب قاچان نيظامي قولملرين سيلاحلاري تامامي ايله كندليلرين اليه دوشموشدور. چوخ كندليلر اوز ناموسلاريني حيفظ ائتمك اوچون اؤكوزونو ساتيب تونغ آلميشدير.

بو سيلاحلارين گوجو ايله دير كي، دؤولت مأمورلاري آپارديقلاري احمقانه سياستين معناسيني دوشونمگه مجبور اولموشلار.

بىز كئچن نؤمرلرده كندليني دؤيوب، اولدوروب، ناموسونا ال آتماغي آتش ايله اويناماق آدلانديريب دئميشديك كي:

اگر صد سال گبر آتش فروزد

اگر يكدم در او اوفند بسوزد

ايندي سارابين و ميانين ژاندارم ريسلري بو سؤزلرين معناسيني آلدليلار. افسوس كي، اونلار اوچون بو درس چوخ باها باشا گلدي. اونلار بير داها بو تجروبه دن ايستيفاده ائتمگه قاديير اولاي بيلمزلر.

كئچن گون زنجير و شاللاق ايله دؤيولوب مجروح بير سارابلي ايداره ميزه گليب دئيردي ايندي اولسم ده آرزوم قالمادي، اوندان اوترو كي، قيزيمين ناموسونا ال آتان خاين جزاسيني چكدي.

بىز ساراب امنيه ريسي نين اولدورولمه سيندن خوشحال دئيبليك. قارداش قاني توكمگي هرگيز ويجدانيميز قبول ائتمير. لاکين كندليني ده بو ايشده مذمت ائتمك اولماز. مادامي كي، ژاندارم طولموندن مركزه شيكايته گلنلري توتوب زيندانلارا دولدورماقلا خالقي بو غماق ايستيرلر، بىز ده كندلي ايله همصدا اولوب دئيريك:

دمي آب خوردن پس بد سگال

به از عمر هفتاد و هشتاد سال

بونونلا بئله بىز دؤولت مأمورلارينا بو حاديه لردن عيبيرت آليب رفتارلاريني دگيشمگي تووصيه انديريك. توكولن قانلارا اونلار ميلت قارشيسيندا جاواب و نرملهيدرلر.

زیندانا گوناھسیز کندلیلر ایله دولدورلودوغو حالدا الینه سیلاح کئچیرمیش کندلی ساووق-قانلیلیقلا رفتار ائده بیلمز. گنت-گنده حریق آرتیر، قاباغینا چیخان یاش و قورونون هامیسینی یاندیریب مو ائده بیلر. یئنه تکرار اندیریک:

یولوزو دگیشین، دایانیب فیکیر ائدین. جینایت و قان تۆکمگین ثمرهسی زهرناکدیر. خالقین ایسته دیگینی وئرین! جینایتکارلاری توتوب جزالاندیرین. کندلین مال، جان و ناموسونا تجاوز ائدن ژاندارملاری آسین تا کندلی اوزو اینتیقامی اوچون آیاغا قالماسین. بوندان باشقا علاج یوخدور.

میر جعفر پیشهوری

("آذربایجان" شماره 58، آبان 28، نوایر 19)

بؤیوک میلی کونقره میزین قودرت منبعی

بو تون آذربایجان شهر و کندلرینده تشکیل تاپان بؤیوک میتینقلرده سئچیلیمیش نومایندهلر شهریمیزده توپلانیب، بؤیوک میلی کونقره میزی بو گون تشکیل وئر مکه دیرلر.

خالقیمیز طرفیندن چیخاریلان قرارلاری ایضا اندلرین سای یوز میندن تجاوز ائتمیشدیر.

بو او دئمکدیر کی، ایلرجه اسارت و ظولم زنجیری آلتیندا یاشایان مظلوم میلّت آیاغا قالیب گندهجک یولونو تامین ائتمک فیکرینده دیر. آذربایجان تاریخی حادثه لر چوخ گورموشدور. لاکین عصریمیزده بو گونکو ایشین نظیرینی نیشان وئر مکه اولماز.

مشروطه اینقیلابی دوغورودور خالقیمیزین باشینی او جالدیب، اونا ابدی ایفتیخار یاراتمیش، مرحوم شیخ محمد خیابانی اوز قیامی ایله بو ایفتیخاری تشکیل ائتمیشدیر. لاکین اونلر تشکیلات و سورعت عمل جهتن فیرقه میزین باشلادیغی بو بؤیوک ایشدن چوخ ضعیف و چوخ محدود ایمیشلر.

سردار میلی و سالار میلی نین اصلن تبریز شهریندن باشقا کند اھالی سیندن سس وئرن اولمامیش، قیامچیلارین فعالیتی فقط تبریز شهرینین حودودوندا تمرکز تاپماق مجبور بیتینده قالمیشدیر. بیچاره شیخین سوقونونو دا بوندا آراماق لازیمدیر.

دوغورودور مشروطه اینقیلابیندا تبریز شهرین گؤستر دیگی ایستقامت تاریخده بینظیر و فووق العاده ایشلر دندیر. لاکین بؤیوک میلی بیر ایش اوچون بیر شهر اھالیسی کیفایت ائتمز. او گونون شراییطی ایسه آرتیق شیخ زمانیندا مؤوجود دئییلدی. ایندی ایسه موحیط تامامیله دگیشمیشدیر.

آرتیق بؤیوک خالق و اساسی حساب اولونان کندلره دایانمایان بیر قوه هرگیز اوز آرزوسونا مووفق اولما بیلمز. کندلی ایسه بیزیمله اولدوغونو عملن ایثبات ائتمکده مال و جان و ناموس و حیثیتی ایله آزادلیق یولوندا آپاریلان مباریزه نی آخیرا قدر آپارماق اوچون چالیشماقدادیر. شهرده ایسه بؤیوک تحوول و دگیشیک عمله گلمیشدیر. ایندی تبریزده ایگیرمی میللیک کارگر قوه سی واردیر. بو قوه چئیش قیامیندا صیفر منزله سینده ایدی.

بوندان علاوه شیخین رهبرلیک ائندگی دموکرات تشکیلاتیندا، اونون شخصیتیندن سیوا، صمیمی و فداکار آدمالار چوخ آز ایدی. اونلاری بیر بیرینه باغلیان فیکیر و عقیده ایسه روشن و آشیکار دئییلدی. حتا مرحوم شیخ اوزو ده میلیتاری هارا آپاردیغینی آشیکار بیر صورتده اعلان ائده بیلمیردی.

بیز اونون نیطقلرینی و اونون رهبرلیگی ایله نشر اولونان تجود روزنامه سینی اوخودوقدا، اونو بیر گون جیدی بیر آذربایجانلی، بیر ایشکالدان قورخمایان جومهوریباخا حتا چوخ سول تجزیه چی، آیری بیر گون شدید مرکزیت طلب ائدن، مودهش مشروطه چی گوروب تعجوب اندیریک.

حالبوکى، تعجوب يئرى يوخدور. چونكى قيبام تصادوفى حادىتلر نتيجهسينده وجودا گلديگى اوچون مرحوم شئخين فعاليتى جريان و سؤوق طبييعىيه تابع اولموش ماجرالار اونا وقتدن قاباق دوشونوب موعين بير برنامه آشکار بير هدف تعيين ائتمگه ماجال وئرمه ميشدير.

بوندان علاوه شئخ سريع موفقيتلره مغرور اولوب، خالقى تشكىل ائتمك، نهضته قانونى شكل وئرمك فيكرينه دوشه بيلمه ميش، فيرقه ايله حؤكومت ايشينى بير بيرينه قارىشدير ميش، اوزو ايسه ايشين ايجريسينده ايتيب.

بيز باشلادىغيميز ايش ايسه تامامييله آبرى بير روحدا و باشقا بير شكيلهدير. اولن بيزيم تكييهمميز فيرقه تشكىلاتينا دئييلدير، خالقا و عموم ميلته دايانيريق و اونا جلب ائتمك اوچون جيدى شوعارلار و عملى واسيطلر ايله ايشيميزه داوام ائديرىك.

ثانين بيزيم روشن و آيدين هدفيميز واردير و دانيشديقلاريميز و ايشلريميز او هدفه يئتشمك بولوندان كنارا چيخمير.

اوچونجو، بيز جريانا تابع اولماييب بلكه اونا ايداره ائتمك اوچون تدبير گؤرمگه چاليشيريق.

دوردونجو، بيز هرگيز برنامه سيز، نقشه سيز دوشونولوب، اولچولوب بيچيلمه ميش بير ايش گؤرموروك و باشلادىغيميز ايشلرين اولدن نتيجه سيني بيليرىك.

بئشينجي، بيزده وحدت فيكر، وحدت عقیده واردير. ايشچيلريميز و رهبرلريميزه اينانيريق و اونلارى اينانيرماق اوچون هئچ بير فداكارليقدان آياق گئرى قويموروق.

بيزيم اليميزده باشچيلاريميزا جيدى اطاعت اولدوغو حالدا آچيق و جيدى اينتقاد كيمي بؤيوك وسيله و سيلاحيميز وار.

بیر سؤزله بيزيم باشلادىغيميز ايش يوزده يوز موفقيتله انجام تاپاجاق، بؤيوك ميلى كونقرهميز ميلتين موقدراتيني تعيين ائتمك كيمي بؤيوك وظيفه نى ايفتيخار ايله انجام وئرمگه قادير اولاجاقدير.

مير جعفر پيشهورى

«آذربايجان»، شماره 57، آبان 27، نوياير 18

ائى آذربايجانين رشيد و غيور سرباز و افسرلىرى

سيز ائى آذربايجانين رشيد و غيور سرباز و افسرلىرى، سيز ائى آذربايجان خالقينين پاك و دوغما اوغوللارى! سيز ائى آذربايجانين كندلى، كارگر و تحصيلكرده جاوانلارى! سيزين آتالاريز، آنالاريز، باجي و قارداشلاريز سيزي بؤيودوب تربيه انديب مملكتيميزين و اوز آنا-باجيلاريميزين ناموسونون حيفظى اوچون اگينيزه شرافتلى سرباز پالتارى گنيديريپ سيزي سربازخانالارا تقديم ائتميشلر. سيز ياددان چيخارمايىن كي، بئش گون اول بير كندلى يا بير كارگر ايديز، يا بير نفر ازيلميش آذربايجانلى ايديز و بئش گون سونرا دا هامان اولاجاق سيز. سيز هر نه اولساز آذربايجانين و آذربايجان خالقينين دوغما اوغلانلاريسيز. مبادا سيزي اوچ يا بئش نفر مورتجع، ماجراجو آذربايجان خالقينين دوشمنلري آدادا، سيزي اوز خالقينيزين اوزونه چكه. خودانكرده اوز آنا-باجي-قارداشلارينيزين اوزرينه آتش آچماغا و اونلارى اولدورمگه سؤوق انده.

سيز آدانمايىن! اگر بئله بير امر هر كسین طرفيندن اولسا، بيلين كي، او سيزين و بيزيم كي، سيزين دوغما آنالاريزيق دوشمنيدير. سيز آذربايجان اوغوللارى گرک اوز دوستونوزو و دوشمنيزي ياخشى تانيباسيز. بو گون هر رشيد و غيور آدامين كي، دامارلاريندا آذربايجانين قاني آخير ايستر سرباز و ياخود افسر اولسون گرک آذربايجانين و اونون خالقينين آزدليغينا كؤمك ائتسين.

بسدیر ايندييه قدر تئهران مورتجع حؤكومتى نين بيزه انديگي توهين و تحقيرلر. سيزين آنالاريزين سودو او واخت سيزه حالالدير كي، سيز اونلارين ناموسلاريني حيفظ انده سيز. سيزين رشادتيز و قوچاقليغيز او واخت مستحسن و ياخشيدير كي، اوز خالقيزي ظاليملاردان ديفاع

اندھسيز. البته بيز بيليريک و اينانيريک کي، سيز هنج واخت 3 يا 5 نفر بيزيم خالقيميزين دوشمنلرينين امري و فرماني ايله اوز آنا و آتالاريزا آغ اولماسيز.

ياشاسين آذربايجانين غيور و قانلي اوغوللاري!

ياشاسين آذربايجانين رشيد مملکتين، خالقينا و اوز دوغما آتا و آنالارينا صادق قالان سرباز و افسرلر!

("آذربايجان"، شماره 59، آبان 29، نوياير 20)

وحشت و ايضطيرابي کيم توليد ائدير؟

کئچن شومارهميزده کندلرده توليد اولان موسلحانه حرکتلرين سببلريني گؤسترديکدن سونرا "بو آتشي ايجاد ائدن مأمورلار تئزليکله موجازات اولماسالار صبير کاساسي لبريز اولموش خالقين عوموميتله فدایي دستلرينه مولحق اولماسي احتمالين" بيان ائتديک.

ظاهيرده ايشين گنديشي گؤستريدي کي، شهرهميزده اولان معصوم مأمورلار ساراب، مييانا، مراغا حاديته لریندن عيبرت آليب خالق ايله رفتارلاريني ديشهجهک خوشونت و تظاهوردن پرهيز اتمکله ايشي صلح و سازيش يولو ايله حل اتمگه چاليشاجاقلار.

يئکشنبه گونو آغايي دؤولتسهاهي اوستانداریق کفلي فيرقهميزين مرکزي کوميتهسینه گليب ائتديگي دوستانه موصاحيبهدن سونرا آغايي رفيعي و آغايي شوسترينين باشقا دؤولت مأمورلاري ايله گؤروشلرينين ظاهيريندن درين ده بئله احساس اولونوردو.

بوندان باشقا تيريز اهاليسي قارا، ياغيشا او اينسانين دامارلارينداکي قاني دوندوران سويوغا باخماييب اوتوز مين نفرليک بؤيوک ميتينيقينده نيشان وئرديگي اينتيزام، متانت و خونسردليک گؤستريدي کي، وحشت و ايضطيراب ياراتماق ايستهين خالق دوشمنلري اوز آرزولارينا موقوف اولماياجاقلار.

بونولا بلي فيرقهميزين ريسي هاما اوتوز ميندن زياده جمعيتين قارشيسيندا رسمي صورتده شهرين امنيتيني خلدار ائتمک اوچون شوبهلي آداملار و پوليس مأمورلاري طرفيندن آپاريلان خاينانه تيليغاتا وار قوهوسي ايله يول وئرمهجهگيني صريح بير صورتده بيان ائتدي و بو واسيطه ايله دوشمنلرين باهانالارينا خاتمه وئريلدي.

بونلارين هاميسينا باخماياراق دوشنبه گونو شهر اهاليسي شهر ديوارلارينا عجيب بير اعلان ياپيشديريلديغي نين شاهيدي اولدو.

بو اعلان آغايي سرتيپ درخشاني طرفيندن ايمضا ائدلميش ايدي.

طبيعيدير کي، قانوني بير مملکته داخلي امنيت قوملري (پوليس و ژاندارم) نيظامي مقاماتا تابع اولاييلمز. ريبس اينتيزام آدلي بير مقام قانون اساسيميزدا يوخدور. باشيني ايتيرميش تئهران موسستيدلري گورونور خالقي او قدر نادان حساب ائديرلر کي، بو سؤزلرين آلتيندا گيزلنميش اولان حؤکومت نيظاميني قلب پول کيمي گؤزباغليچيلىق ايله اونون حسابينا قويماغا چاليشيرلار.

اعلاميهين مضمونو نه اولور اولسون اوزو وحشت و ايضطيراب توليد ائدن بير عملدير. بو ايشين اوزو ايثبات ائدير کي، دؤولتي مقامات عدن وحشت و ايضطيراب توليد اتمگه چاليشير.

آغايي سرتيپ درخشاني اولسون کي، شخصن بو اعلاني مرکزين امري ايله يازماغا مجبور ائدلميشدير. لئکن او مرکز وئريلن يالان گوزاريشلري تکذيب ائديب اوزونو بئله بير آغير و مسوليتلي و غئيري قابيل اجرا و غئيري قانوني مأموريتدن خيلاص ائده بيلردي.

بيز شهرهميزده ساخلانيلان سربازلاري اوز قارداشيميز بيليريک. اونلار ايله ائديلان وحشيانه رفتاردان (فوحش، کؤتک و موتحميل اولدوقلاري مين جور عذاب و مشقتلردن) بيخير دئييلک. اونا گوره اونلاري خالق علئيهينه سيلاح ايشلتمگه وادار ائده بيلهجلرينه بيز اينانا بيلميريک.

سرباز جلااد دئییلدیر. او فقط مملکتین مرز لرینی مودافیعه ائتمگه موظف دیر. اونا قارداش قانی تۆکمگه وادار ائتمک اولماز. بئله بیر امر وئرلرسه سرباز اؤز میلی وظيفه سینه عمل اندیب خالقا مولحق اولماز. بو حادیه دونیانین بؤیوک میلی حرکتلرینده چوخ ایتفاق دوشموشدور.

مرکزی دؤولتی اللرینده آلت ائدن ماجراجولار اگر آرتنشی خالق علنیهینه قالدیق ایلته سهر، خالقا مولحق اولمالاری و شرافتلی افسرلرین غنیری قانونی امرلردن ایمتیناع ائتمه لری غنیری مومکون اولان ایشلردن دئییلدیر.

حقیقی بیز پاسبانلاری و ژاندارم مأمورلارینین مهم قیسمینی ده خالق ایله قارداشلیق حالیندا یاشاماغا مومتایل گؤروروک. تهرانی عالی قصرلرینین ایستی و مزین سالونلاریندان فرمان وئرن میلته خابنلری گؤزلرینی آجیب حقیقتین دؤنمز اوزونه آجیق گؤز ایله باخمالی دیرلار

بیر ده مرکز موسستیبلری ناهق یئره مملکتین داخلی مؤوضوعون خاریده حل ائتمگه چالی شیرلار. آذربایجان خالقینین موقدراتی آذربایجانین مرکزی اولان تبریز شهرینده حل ائدیلمه لیدیر.

خالق اؤز قانونی حاقیندان آرتیق بیر شئی ایستهمیر. اونا قانع اندیجی جاواب عوضینده رییس اینتیظامات و موتوریزه قووه گؤندرمک ایستهنلرین گوردوکلری ایشین قباحتنی ائلاماقدان عاجیز اولدوقلاری آشکارا چیخیر.

ننگ و ایفتیضاح بوندان بؤیوک اولماز کی، یوز میلیونلار آرتیق بودجهیه مالیک اولان آرتنشی شاهنشاهی نین تبریز ساخلوسو فدا بیلر علنیهینه اوتوز سرباز گؤندرمک اوچون گاراژلارا دوشوب زور ایله کامیون تهیه ائتمک ایستهمیر.

بئله بیر تشکیلاتا مالیک اولان ژنئرالین ساکیت و آرام بیر شهرده اعلامیه صادر اندیب رجز خانلیق ائتمکله خالقی قورخوتماق، تبریز شهرینده، ماراغا، ساراب و میاندا حادیه لرینین نظیرینی وجودا گتیرمک ایستهمه سی اوشاقلیق دئییلدیر بس ندیر؟

والله، بیللاه بو حرکتلر پیس دیر، قیحدیر، اوشاقلیق ائتمه یین! شهرده هنج بیر خبر اولمادیغی حالدا خالقی وحشت و ایضطیرابا سالمایین. کندلرده ژاندارملارین یان دیردیغی آتشدن عیبرت آلین! قویون ایشلر صلوح و موسالیمت یولو ایله گنتسین. خالقا یازیغیز گل سین، اونون اینتیقام حبسینی تحریک ائتمکدن ال چکین، بو مملکتین صلاحینا تامام اولماز. میر جعفر پیشه وری

("آذربایجان" ، شماره 60 ، آبان 30 ، نوایر 21)

ایران شاهنشاهی حضرتلرینین خدمتینه

ایران مجلس شورای ملی رئیس جناب آغایی محمد طباطبایی،

نخست وزیر جناب آغایی ابراهیم حکیمی،

بو ایل آبان آیینین 30 – 29 جو تبریز شهرینین شیر و خورشید سالونوندا 150000 نفرین ایضاسی ایله عموم آذربایجان شهر و حومه لریندن توپلانان عمومی میتینگلر طرفیندن سنجلمیش بئددی یوز نفر نوماینده نین شیرکتی ایله تشکیل تاپان بؤیوک خلق کونفره سی اوزونون 4 نجو ایجلاسیندا ایتفاق آرا ایله اؤز طلباتی نین اساس مسألهرینی آشاغیداکی مادلرده قئید اولونان اعلامیه واسطه سیله ایران مرکزی حؤکومتینه بیلدیرمگی قرار آلدی:

1- آذربایجان خلقی بورادا یازیلما سینا یئر اولمایان ساییز - حسابسیز تاریخی سببلره و حادیه لره گؤره اؤزونه مخصوص میلنت، دیل، آداب و رسوم و سایر خصوصیاته مالیک دیر. بو خصوصیات اونا حق وئیر کی، ایرانین ایستقلالیت و تمامیتینی مورات ائتمکله برابر بوتون دونیا میلنتری کیمی آتلانتیک اعلامیه سی موجبجه اؤز موقدراتینی تعیین ائتمک اوچون آزاد و موختار اولسون.

2- کونفره آذربایجان خلقی نین، ایرانین باشقا ایالت و ویلا یترلی ایله اولان مدنی، ایقتیصادی و سیاسی رابطهلرینی نظره آلماق ایله برابر، بو خلقین ایندیکی ایران دولتی نین تاسیسی حقیقده گؤستریدیگی فداکارلیقلاری (واقعن ایندیکی ایران دولتی آذربایجانلیلار واسطه سیله تاسیس اولونموشدور) نظره

آلیب هنج وجه ایله حاضر دئییل، اونون مشروع و قانونی تقاضالارینی کی، میلی موختاریتدن عیبارتدیر، ایرانین مرز لرینه خلل گتیریب اونون تجزیهسی اوزهرینده قرار وئرسین.

3- آذربایجان خلقی وار قوهسی ایله ایراندا مشروطه شکلی آلمیش دموکراسی اصولونون طرفداریدیر.

آذربایجان میلتی ایرانین تمام ایالت و ویلایتلری کیمی ایرانین مجلس شورای میلی سینه نو ماینده گؤنرجهک و عادیلانه مالیات وئرمکده شیرکت اندهجکدیر.

4- آذربایجان خلقی رسمن و علن اعلام اندیر کی، بوتون دونیانین دیری میلتلری کیمی (ایرانین تمامیت و ایستیقلاینی گؤزله مکلله) اوزونون داخلی ایشلرینی ایداره انتمکدن اوترو اوزو میلی حوکومت یار اتماعا حقلیدیر و او باجاریب ایرانین ایستیقلال و تمامیتینی موراعات انتمکله آذربایجان دموکراسی و حاکمیت میلی اصولو ایله ایداره انده بیلر.

5- آذربایجان خلقی آزادلیق و دموکراتلیق یولوندا بؤیوک زحمتلر چکیب، چوخلو قربانلار وئرمگینه گؤره ایسته ییر اوزونون موختار حوکومتینی حقیقی دموکراتلیق اساسی اوستونده قویسون.

بونا گؤره کونفره طرفیندن تصویب اولونموش داخلی نظامنامه اوستونده اوزونون مجلس میلی سینی اینتیخاب اندیب لازیم گؤرور آذربایجان میلی و داخلی حوکومتی بو مجلسین نو ماینده لرینین آراسیندان اینتیخاب اولوب اونون قاباغیندا مسئول اولسون.

6- آذربایجان خلقی نین اوز میلی آنا دیلینه مخصوص علاقہسی واردیر. اوزگه دیلینین تحمیلی اونو ترقی و تمدون کاروانیندان دالی سالمیش و اونون میلی فرهنگ و معاریفینین یولونو باغلامیشدیر.

بو ناروا تحمیلین قاباغینی آلماق و آذربایجانین ترقی سینه لازیم گلن بوتون وسیله لری وجودا گتیرمک اوچون آذربایجان خلقی نین میلی کونفره سی هیأت میلی یه دستور وئریر، چوخ تنز بیر زاماندا آذربایجان دیلینی بوتون دؤولت ایدارلرینده مرسوم و اونون تدریسی تامام مدرسه لرده (دؤولتی و میلی) عملی انتسین.

7- یوز اللی مین نفرین ایضاسی و بئددی یوز نفر نماینده نین ایشتیراکی ایله تشکیل تاپان میلی کونفره آذربایجان میلتی نین ایراده سی ایله اوزونو مؤسیسلر مجلسی اعلان اندیب آذربایجانین داخلی ایشلرینی ایداره انتمک اوچون اوتوز دوققوز نفرین عیبارت بیر میلی هیأت اینتیخاب اندیب اونلارا ایختیار وئریر، میلتین میلی ایستکلرینی عملی انتمک اوچون لازیمی تدبیرلر گؤروب صلاحیتدار مقامات ایله مذاکره گیشینلر. عئین زاماندا آذربایجان میلی مجلسی نین و همچین مجلس شورای میلی اینتیخاباتینی ایجرا انله سینلر.

آخیردا کونفره ایران دؤولتی نین و دونیانین بؤیوک دموکراتیک دولت لرینین نظرینی یوخاریدا یازیلانلارا جلب اندیب ایظهار اندیر کی، بو موطالیباتین ایجراسی اوچون فقط تبلیغ و تشکیل واسطه سی ایله اقدام اندیب نزاع داخلی و قارداش قانی تۆکمگه ایجازه وئرمه یه جک. ولی اگر مرکزی دؤولت ایسترسه، اونو قانونی سیلاح گوجو و قهر و غلبه ایله اورتادان آپارسین، او وقت ناچار هر قیمتده اولورسا - اولسون اوز حوقوقوندان موذافیعه اندهجک و تا بیر نفر آذربایجانلی قالانادک اوز میلی موختاریتی یولوندا موباریزه آپاراجاقدیر.

مجلس مؤسیسان (کونفره یی میلی) هیأت میلی یه ایختیار وئریر کی، آذربایجانین موختاریتینی تأمین انتمک اوچون صلاحیتدار مقامات ایله علاقہ یه گیشین. مسألہ نی صولح و موسالیمت یولو ایله حل انتسین. ولی هیأت میلی هنج وجهله آذربایجانین موختاریتی و میلی حوکومتی حقیقندن صرف نظر انتمک و ایرانین تمامیت و ایستیقلاینی پوزماق ایختیارینا مالیک دئییلدیر.

بیز آرزو اندیریک بوتون دموکراسی عالم بیلسین کی، دونیادا بیر میلت واردیر حاضر اولوب اوزونون وار قوه سی ایله اوز حوقوقوندان موذافیعه اندیب آسیانین بیر گوشه سینده آزادلیق و دموکراتلیق بایداغینی قالدیریب، ایسته ییر فقط اوز کؤمگی ایله اوزونون آزادلیغینی تأمین انتسین.

اومید اندیریک ایرانین صلاحیتدار مقاماتی و بؤیوک دموکراتیک دولت لر بیزیم میلی منظوروموزون ایجراسی اوچون نوع- پروانه کؤمکلردن کی، منشور آتلانتیک اونون اوزهرینده قویولموشدور موضایقه انتمعه جکلر.

احتیرامات فایقه ایله (میلی کونفره نین) مجلس مؤسیسان میلی

ریاست هیاتی.

(«آذربایجان» شماره 62، آذر 2، نوایر 23،).

خالقimizin بويوك كونقرهسي موفقيتيله قورتاردی

آذربایجان خالقینین تاریخینه تازا بیر ایفتیخارلی گون ثبت اندیلدی. او آذربایجان خالقینین اؤز قودرتی ایله یارانمیش اولان خالق كونقرهسي ایدي.

بو خالق كونقرهسي اؤزونو مجلسي موسيسان آدلانديردي. بو ایسه آذربایجان خالقینا شفا گتیرن و دردلرینه ملحم اولاجاق، آرزولارینا یول آچان بیر منبعدير.

خالق مجلسي موسيسانی بیر گونش کیمی آذربایجانین تبریز شهرینده طولوع ائتدی. ستارخان و باغیرخانلار نسلي اولان بو خالق اؤز قهرمان و ایگید موجهید اوغوللارینین موباریزملریندن ایلهام آلیب مرد- مردانا مئیدانا قدم قویاراق اؤزونو میلی موختاریتینی و آزادلیغینی آلماقدان اؤترو سؤزدن عمله کئچدیلر.

بو خالق تشبوئو ایله تشکیل اولونموش مجلسي موسيسان آزادلیق یولوندا شهید اولموش موجهید و قهرمان اوغوللاریمیزین عکسلی ایله مزین اولوب اولنلارین روحلاری بوتون موجهید نومایندهلریمیزین باشلاری اوستونده پرواز اندیردی. اوزاق ویلایتلردن، شهر و کندلردن گلیمش نومایندهلرین ده بیر بیرلرینه حدسیز محبت، علاقه، بیرلیک و اوزلرینده شادلیق گؤرونوردو.

تاریخین شاهیدی اولان بو مجلس موسيسان آذربایجان تورپاگی اوستونده بیر آزادلیق بایراگی کیمی دالغالانیردی.

بو مجلسي موسيساندا بیر روح، بیر عقیده و مؤحکم بیرلیک گؤرونوردو.

نومایندهلرین حرارتلی نطقلری میلیونلار آذربایجان خالقینین آرزولارینی ترنوم اندیر و دردلرینی، ایستهدیکلرینی آیدین گؤستریردی.

بو مجلسي موسيسان آذربایجان خالقینین میلی ایفتیخاریدیر. اونون اینتیخاب ائتدیگی 39 نفردن عیبارت میلی هئیاتینه آذربایجان خالقینین موقدراتی تاپشیریلدی.

قوی بو میلی هئیاتیمیز، میلتیمیزین حئیثیت، ناموسونو حیفظ اندیب خالقیمیزین آزادلیغینین پوشتیبانی و اونون آپاردیگی موباریزهني ایشیقلاندیرسین.

مجلسي موسيسانین چیخاردیگی قرارلار بیزیم خالقیمیز اوچون بويوك سعادت قاپیلاری آچیب، میلتیمیزه آزاد یاشاماق اوچون سعادت یوللاری گؤسترهجدیر.

قوی بو چیخاریلان قرارلار، بو موراجعتنامه و دئکلاراسیونلار خالقیمیزین وارلیغی و دیریلیگینی دوشمنلریمیزه بیر داها گؤسترسین کی، آذربایجان خالقی دموکراسی، آزادلیق و اؤز میلی موختاریتینی طلب اندیر و اونو دا اؤز قودرتی ایله وجودا گتیریر و گتیرهجدیر. بیز اومیدواریق کی، اینتیخاب اولموش میلی هئیاتیمیز، مجلسي موسيسانین اونا تاپشیردیگی میلی وظیفهني ویجدان و ناموسلا ایجرا ائدهجدیر.

("آذربایجان" شماره 62، 2 آذر، نوایر 22)

آذربایجان میلی مجلسي نین اینتیخاباتی دستورو

بسم الله الرحمن الرحيم

بوتون آذربایجان خالقینین مومثیلی و ایرادهسینین نومایندهسي اولان 30 آبان 1324 تبریز شهرینده شیر خورشید سالونوندا تشکیل اولونموش بويوك مجلسي نین قرارینا گؤره بو گون آذر آیینین ایکی سینده باشلانیب همین آیین دؤردونه قدر بوتون آذربایجاندا مجلسي میلی اینتیخاباتی نین اعلانلارینین اینتیشارینا دستور وئریلیر.

اینتیخابات اعلانیین اینتیشاریندان اوچ گون سونرا بوتون آذربایجاندا اخذی آرا باشلانمالی و اون ایکی آزرده هر یئرده اینتخابات خاتمه تاپمالیدیر.

آذربایجان میلی هیئاتی ریسی- علی شپوستری

نومره 25- تاریخ 1/24/و

میلی مجلس اینتخاباتینی هانسی شو عار ایله ایجرا ائتملی بیک؟

آذربایجان خالقینین ایدارہسینی تمثیل ائدن بو بویوک میلت کونقرہسی اوزونو موسیسلر مجلسی آدلاندیریپ، تنزلیکلہ خالقیمیزین داخلی موختاریتینی تامین ائتمک اوچون میلی مجلس اینتخاباتینین دستورونو وئردی.

بو میلی مجلس آذربایجان خالقینین سرنیویشتینی موعین ائتمک. اونا ترقی و سعادت یوللارینی آچماق اوچون اساسی بیر واسیطہ دیر.

بیز آرزو ائدیریک بو میلی وظیفہنی ایفا ائتمک اوچون بوتون میلت طبقہ، صینف نظرده توتمایب سئچکیلرده ایشتیراک ائتسین. بیز فیرقہمیزین نامزدلرینی کئچیرتمگی فقط ساده نیطق و یازی واسیطہسیله تبلیغ ائدہجک. آیری دستہ و شخصلردن گئنیش دایرہده سئچگیلرده شیرکت ائتمہسینه ایمکان وئرمہجیبیک.

بونو اینکار ائتمک اولماز کی، آذربایجان کندلیسی دموکرات فیرقہسینی اوز رهبر و ناجیسی حساب ائدیپ، اونون وئردیگی نامزدلری اینتخابات ائدہجک و اونون ویجدانی و ایمانی ایستہدیگی کیمی موقدراتینی فیرقہ رهبرلرینه تاپشیرماقدان چکینمہجکدیر. بونولا بئله بیز بوتون فیرقہ عوضولریندن ایستر مرکزده ایسترسه شهرستانلاردا، عموم خالق ایشتیراک ائتمگه تبلیغ ائتمہلرینی طلب ائدیریک.

بو میلی بیر ایشدیر. بورادا ایکراه و مومانیعت بویوک بیر خیانت دیر. قوی هر کس ایستہبیر اوزونو نامزد گؤسترسین و هر کس آرتیق رای آماغا موقوف اولورسا وکیل سئچیلسین.

مخصوصن اعلانلاردا نامزدلرین آدلارینی یازیب اینتیشار وئرمک، امنییتی خلدار ائتمہیب، خالق وحشته سالمادان تشکیل تاپان بیغینجاقلار، میتینقلر و مجلسلر مطلقن آزاد اولمالی و هر کس ایستہدیگی شخصی نامزد ائدیپ اونو خالقا تانیمالی دیر.

مجلس موسیسانیمیز، مجلس شورایی میلی نین اینتخابات نیظامنامہسینده اولان نواقیصی نظرده توتوب داخلی میلی مجلسیمیزین دموکراتیک اساسلار اوستونده قورولماسینی تامین ائتمک قصدی ایله اینتخابات حوزملرینین سایینی آرتیریپ، بخشلره ایمکان وئرمیشدیر کی، اوزلری مستقیمن ایستہدیکلری اشخاصی اینتخابات ائده بیلسینلر. شهرلرده ایسه تقریبین کندین دخالتی اولمادان اینتخابات ایشی مستقیل صورتده آپاریلمالی دیر.

بو مجلس شورایی میلی اینتخاباتی تغییر وئریپ اونو داها دموکراتیک بیر اوصول اوستونده قورماق اوچون قییمتلی بیر آزمایش دیر.

بونان علاوه داخلی نیظامنامہمیز، اینتخابات گونونو آزالدیپ عوضینده صاندیققلارین میقدارینی گئنیش بیر دایرہده آرتیرمیشدیر.

بو واسیطہایله تهدید، تطمیع و سایر خیلاف قانون حرکتلرین قباغی جیدی صورتده آلینجاقدیر.

هله نیظامنامہ موجیبینجه تعیین اولونان 5 گون رای وئرمک مودتی ده هر دؤورده بیر گون آزالیب نهایت بوتون دموکراتیک اولکلرده اولوغو کیمی بوتون آذربایجاندا موعین بیر گونلرده خالق اوز رایینی وئرمگه موقوف اولاجاقدیر.

بیرده بیزیم بویوک کونقرہمیز ان بویوک بیر ایشه ایقدام ائدیپ آنا و باجیلاریمیزین دا اینتخاباتدا شیرکتینی جایز گؤرموشدور.

بو ایسه ریضاشاهین حوققبازلیق ایله خانیملاریمیزا بازیچه، عروسک و لهو و لعب واسیطهسی اوچون وئردیگی ظاهیری آزادلیغی رد ائدیپ نسلیمیزی تربیت ائدن آنا و باجیلاریمیزین اینسان مقامینا یئنیشمهسینه و اونلارین بؤیوک و موقدس سایدیغیمیز آنا آدینی داشیماغا لایبق اولماسینا ایمکان وئرن بؤیوک بیر واسیطه‌دیر.

البته نیظامنامه‌میز سابقه‌سیز اولدوغو اوچون نوقصانسیز دئییلدیر. بو نوقصانلار آزماییشن سونرا رفع اولوب گئت. گنده دوزگون و خالقیمیزین احتیاجینا و اخلاقینا موتناسیب بیر حالا گله‌جکدیر.

بونلارین هامیسی ایله برابر خالقیمیز و بوتون دونیا بیللملی‌دیر کی، بیز هئوچه ایله ایرانین تجزیه‌سی و یا آذربایجانین ایراندان آیریلماسینا یول وئرمک ایسته‌میریک. بیز مشروطه و ایران بایداغینا صادیق قالیب ایران تورپاغینین تامامیتینی حیفظ ائتمگه وار قووه‌میز ایله چالیشاجایق.

خالق دوشمنلرین، داخلی و خارجی ایرتیجای عونصورلرین فیتنه‌انگیز تبلیغاتینا باخماییب، بو گونه قدر چالیشیب اوز مرامیمیزی صلح و آرامیش یولو ایله تعقیب ائتمیشیک. بوندان سونرا دا بو سیاستی وار قووه‌میزله تعقیب ائده‌جیمیک. اگر دولت مامورلارینین ایچریسینده میهنپرست و عاقیل آدمالار اولوب، امنیه تشکیلاتینین کندلرده یاندیردیگی آتش و یاراتدیگی جهنمین قاباغینی آلماق یولوندا جیدی قدم گؤتورولسه‌ایدی، حتا کندلرده ایش بو یئره چیخمازایدی.

اگر بیر گون حقیقی بیر محکمه ووجودا گلرسه اورایا تقدیم ائتمک اوچون بیزیم کندلرده ووجودا گلن حادثه‌لرین حقیقی سببلرینی ثبوت ائتمک اوچون اینسانلاری حئیرته سالاجاق قدر اسناد و مداریکیمیز واردیر.

هر حالدا فیرقه رهبرلری و عموم آذربایجان خالقی اوزونون میلی وظیفه‌سینی صداقتله ایجرا ائدیپ مجلس میلی اینتیخاباتینی ووجدان و ایمان و صداقتله یئرینه یئتیرملی‌دیرلر.

مخصوصن فیرقه ایشچیلرینه توصیه ائدیریک اینتیخابات ایشینده دوغرولوق و صداقت ایله رفتار ائتسینلر. تقلوب، حیله، تهدید و تطمع اساسن خیانت بلکه جینایتدیر.

میلی مجلس بیزیم ناموسوموز، آنامیزدیر. اونا پیس گوز ایله باخیب تقلوب و نئیرنگ ایله اونون دامن لکه‌دار ائتمه‌یین. قوی سیزین ایسته‌دیگیز شخص اینتیخاب اولماسین، اونون ضرری یوخدور. آما چالیشین ایش دوزگون و صداقتله انجام تاپسین. خالقین ال قولونو باغلامایین! اینانین سیزین یولوز دوز و هدفینیز موقدس‌دیر. ایشی اورک و تمیز اللر ایله انجام وئرمک لازیمدیر.

قوی خالق سیزین صداقتینیزی گوروب حقیقی میلت خادیمی اولدوغوزو یقین ائتسین اینانین موفقییت دوغرولوق‌دادیر.

اینتیخابات شو عارلاریمیزی اونوتمایین.

یاشاسین میلی موختار بیتمیز! یاشاسین میلی دیل و میلی فرهنگیمیز!

یاشاسین دموکراتیک ایرانین تاملیت و ایستقلال!

بیز ایرانین مرز لرینین ایچریسینده بوتون دونیانین موترقی میلتلری کیمی اوز ائومیزین آقاسی اولماق، اوز میلی دموکراسی اوصولوموز ایله ایداره ائتمک ایسته‌میریک.

ایرانین سعادت و ایفتخار اتینا همیشه اولدوغوموز کیمی بوندان سونرا دا اوزوموزو شریک حساب ائده‌جیمیک.

میر جعفر پیشه‌وری

«آذربایجان» سوماره 63 آذر 5 نوایر 26

آذربایجان مجلس موسیسان میلی سنین قرارلاری

سه شنبه گونو، آبان آیین ۲۹- دا آذربایجان خلقی نین بؤیوک میلی کونفرسی، آقای پیشهوری نین عمومی اوضاع حقیقده وئردیگی معلوماتی موداکیره انتدیکن سونرا آشاغیداکی قرارلاری ایتفاق آراء ایله قبول اندیر.

۱- بؤیوک دموکراتیک میلترین فداکارلیغی نتیجه سینده دیکتاتورلوق، زورگولوق و نژاد اوستونلویو تبلیغ ائدن قولرین ابدی اولاراق بیخیددیغی و بوتون میلتره اوزونو ایداره انتمک، اوز موقدراتینا حاکیم اولماق ایمکانی و یجودا گلدیگی حالدا، آذربایجان خلقی تمام معناسی ایله بیر میلتم کیمی آیاغا قالخیب اوز طبیعی و قانونی حقیقه، اوز گوجو ایله مالیک اولماق ایستهیر.

۲- خلقیمیز سوء تفاهم و توهملره یول وئرمهک اوچون اوز موقدراتینی اله آلدیغی حالدا، اولکه میزین ایراندان آیریلما ماغینی اعلان اندیر و بوتون ایران خلقلری ایله قارداشلیغینی حفظ انتمگی اوزونه وظیفه بیلیر.

۳- میلی کونفره آزادلیق دشمنلری نین ایفتیرا و توهملری نین ایندین قباغینی آلماق اوچون آچیق و آیدین صورتده آذربایجان ایراندان آیریلما سی و یا اونون آیری مملکته ایلحاق انتیشاراتینی جیدی صورتده تکذیب اندیر.

۴- آذربایجان خلقی مشروطه اوصولونا صادق قالیب، قانون اساسی نین دموکراتیک اصل لرینی ایجرا انتمگه چالیشما جاقدیر.

۵- عمومی مشروطه قانونلارینی موراعات انتمکله برابر آذربایجان خلقی اوزونون داخلی ایشلرینی ایداره و میلی موختاریتینی تامین انتمک اوچون قانون اساسیدان ایستیفاده اندیب، انجومن ایالتی تشکیلاتینی بیر قدر گئنیشلندیریب، اونا مجلس میلی آدی وئریر. ایران داخلینده ایرانین تمامیت و ایستقلالینی هنجوجهله خلل دار انتمه دن، اوزونون میلی حؤکومتینی و یجودا گئیریر.

۶- بؤیوک خلق میتینقلری نین قرارینا گوره خلق کونفرسی آذربایجان دموکرات فیرقه سی نین رهبرلیگی ایله، مجلس میلی و ویلایت انجوملری و مجلس- شورای میلی انتخاباتی نین فؤوریتله باشلانماسینی قرارا آلیر.

۷- هر بیر میلتم اوز موقدراتینا حاکیم اولماسی او وقت ایمکانپذیر اولای بیلر کی، او میلتم یاشادیغی اولکه نی ایداره انتمک اوچون اساسی قانونلارا مالیک اولایبلسین. بیز چوخ باخشی بیلیریک کی، تهراندا تمرکز تاپمیش مورتجعلر خلقیمیزه بو ایختیاری وئرمیه جکلر. بلکه اوزلری نین خاین ایراده لرینی خلقه و مملکته تحمیل انتمک اوچون بیزیم قباغیمیزا انگلر ده چبخارتماقدان گوز یومماق ایسته مییه جکلر. اونا گوره بؤیوک کونفره خلقیمیزین آرزو و طلباتینی عملی انتمک اوچون جیدی قدم گؤتوروب، اوزونو موسیسلر مجلسی اعلان اندیر. میلی موختاریتیمیزی مؤحکم پایه اوستونده قورماق اوچون مجلس میلی و یجودا گئیریر.

۸- طبیعی دیرکی سیاسی، میلی، ایقتیصادی و مدنی موختاریته مالیک اولمادان میلی موختاریت بوش سوزدن عیبارت اولوب، قالار. بو نقطه نظرده مجلس- موسیسان، میلی بیر حؤکومت بارانماسینی و مستقیم داخلی ایشلریمیزین بو حؤکومت واسیطه سی ایله ایداره اندیلمه سینی تاخیرسبز بیر صورتده لازیم گؤرور.

۹- مجلس میلی انتخاباتی قورتاریب، میلی حؤکومت رسمیت تاپان گونهدک، کونقره اؤز نمایندهلریندن ۳۹ نفرلیک هئیات- میلی نامی ایله بیر هئیات اینتیخاب اندیر و قبول ائتدیگی قرارلارین اجراسینی بو موقتی هئیاته تاپشیریر •

۱۰- بو هئیات، مجلس میلی تشکیل تاپان گونه قدر آذربایجان خلقی نین میلی ایشلرینی ایداره اندهجک، مجلس میلی تشکیل اولان کیمی اونون وظیفهسی خاتیمه تاپمیش اولاجاقدیر •

۱۱- مرکزده و شهرستانلاردا باشلانان اینتیخاباتی تامین ائتمک و هئیات- میلی نین امنیتی حیفظ ائتمک اوچون میلی کونقرهیه هر نؤوع تدبیر گورمگه گننیش ایختیار وئرلیر •

۱۲- میلی کونقره، دؤلت ایدارلری نین باشیندا دوران مامورلاردان میلی هئیاته تابع اولوب، اونون گؤستریشلرینه و نظارتینه ایطاعت ائتمگی طلب اندیر و بونون خیلافینا رفتار اندیب، اؤزونو حاکیم مطلق گؤستمک ایستهینلرین تئزلیکله دؤلت ایدارلریندن ایخراجینی لازیم گورور •

۱۳- میلی کونقره بوتون دؤلتی مدرسهلرده آذربایجان دیلی نین، مجبوری صورتده تدریس اندیلمه سینی میلی هئیاته تاپشیریر و بو میلی وظیفهسی انجام وئرمدکه داوام اندیرلر. لاکین اگر اونلاری ایداره اندلردن، بیزیم میلی موختاریتمیزین علنیهینه بیر ایش باش وئرسه، میلی هئیاته جیدی تدبیرلر گورسون •

۱۴- کونقره پلیس، ژاندارم و ارتش تشکیلاتی نین ترکیبینی پوزماق فیکیرینده دگیلدیر. اونلار اؤز رسمی لباس و درجهلرینی حیفظ و وظیفه لری نی انجام وئرمدکه داوام اندیرلر. لاکین اگر اونلاری ایداره اندلردن، بیزیم میلی موختاریتمیزین علنیهینه بیر ایش باش وئرسه، میلی هئیاته ایختیار وئرلیر کی، اونلارین خیانتلری نین قباغینی آماق اوچون جیدی تدبیرلر گورسون •

یئنه اینتیخابات باره سینده

بو گون شهریمیزده هئیات میلی طرفیندن اعلان اولونان انجومي میلی اینتیخاباتی باشلانیر. خالقیمیز اوچون ناگهانی و بیسابقه اولان بو ایش اولسون کی، بئش گون حاضیرلیق مودتی آز ایمیش. بونونلا بئله جاماعات آراسیندا بؤیوک حرکت موشاهیده اولونور. کئچن ایل مجلس اینتیخاباتیندا تبریز شهری اون مین رای وئر میشدی. بونون یاریدان یوخاریسی آزادیخاه نامیزدلره وئر یلمیشدی. مثلا فیرقه میزین ریزی آغایی پیشهوری بیرینجی نوماینده اینتیخاب اولونوب بئش میندن زیاده سس آلمیشدی. اوندان سونرا آیری آزادیخاهلار ردیف ایله اکثریت قازانمشلار.

بیرلشمیش آزادیخاهلار ایله مونفرید نومایندهلر آراسیندا عجیب بیر تفاوت نظره چارپماقدا ایدی. ان مشهور و نوفدلو نومایندهلر میندن زیاده رای قازانا بیللمیشلردی. بوندان علاوه شهر انجومي اینتیخاباتی دا گؤستردی کی، تبریز شهری آزادیخاهلار اوجاگی و قالاسیدیر. بو اینتیخاباتدا آزادیخاهلار ایستهین نامیزدلردن اینتیخاب اولمایانی اولمامیشدی.

هئیاتی میلی اینتیخاباتینین نیظامنامه سی موجیبینجه شهر موسقیل صورتده رای وئرمدک، کندلرین نومایندهلری ایسه کنده مخصوص اولوب شهره قاریشمدان اینتیخاب اولاجاقدیر. بو سببه ایندین شهرده آزادیخاهلارین موفقیتمینی پیشگولوق ائتمک ایغراق اولماز.

بو ایل، احتمال شهر حوزمه سیندن داها آرتیق رای توپلانسین. اوندان اؤترو کی، خالقین دموکرات فیرقه سینه ایمان و علاقه سی فؤوق العاده قووتلیدیر.

کنجیش مجلس شورایی میلی اینتیخاباتیندا یوزدن زیاده نامیزد وار ایدی. و اخذ رای ایگیری گون داوام ائتدی. ایندی ایسه تئهراندان عادت موجیبینجه تبریزه اینتیخاب اولماق اوچون گلنلرین اومیدی کسیدیکینه گوره داوطلبلرین سایه محدوددور. اخذ رای بئش گوندن آرتیق اولمایاجاق، بونولا بنله بو سئچگیده اون میندن زیاده رای توپلانماسی احتمالی قوی دیر.

فیرقه‌میزین نوفوذو او قدر چوخ و اینتیظامی او قدر مؤحکم‌دیر کی، بو اینتیخاباتدا هر کسی نامیزد گؤسترسه خالق طرفیندن اینتیخاب اولونا بیلر. بونولا بنله فیرقه اؤز پرنسیپلرینه صادق قالب موختلیف طبقه‌لره منسوب اولان موتنفیذ، بیطرف شخصلرین اینتیخاب اولماسینا ایمکان وئرجه‌دیر.

بو دموراتیک تبریز، حئی شهریستانلاردا بنله نظری جلب ائتمکده دیر. بونولا دمورات فیرقه‌سی میلی موختاریتی خالق اوچون و حقیقی خالق حاکیمیتی ووجودا کتیرمک اوچون تحصیل ائتمگه چالیشدیغینی ایثبات ائدیر.

بوتون فیرقه عوضولری گرک مرکزی کومیتهمیزین گؤتوردوگو بو خط حرکتی جیدی صورتده تعقیب ائدیپ اونون گؤستردیگی نامیزدلری اینتیخاب ائتمک یولوندا جیدی فداکارلیق گؤسترسینلر. هر بیر دمورات آزی بئش نفر بیطرف حاضر لاییب اینتیخاباتدا اولارا شیرکت وئرمله‌دیر. گوج بیرلیکده، بیرلیک ایسه فقط تشکیلات بایداگی آلتیندادیر.

میر جعفر پیشه‌وری

("آذربایجان" شماره 64، آذر 6، نوایبر 27)

تهران بو موغامیله‌ده قازانا بیلمز

کنچن شوماره‌میزده شمشک کارگرلرینین عریضه‌سینی درج ائتدیک. بو عریضه‌ده تئهران حؤکومتی‌نین آذربایجانلیلار ایله ائتدیگی وحشیانه رفتاردان فجیع بیر پرده تصویر ائدیمیش عوموم ایران صنایعی و دمیر یوللارینی ووجودا کتیرن آذربایجان ایشچیلریندن بیر دسته هامان عریضه واسیطه‌سیله اؤز آنا یوردونا موراجیعت ائدیپ اؤز دوغما قارداشلاریندان کؤمک ایسته‌میشلردی.

کؤمور معدنلرینین قارنلیق و مسموم ائدیجی یئرآلتی دالانلاریندان قان تر تۆکن بو فعله‌لری آذربایجانلی اولماق و آذربایجان دیلینده دانیشماق اوچون تئهران دؤولتی‌نین مامورلاری دؤیوب، ازیب، اولدوروب، زیندانلارا دولدورماق ایله خالقیمیزدان اینتیقام چکمک ایسته‌یر.

بونون نظیری تئهرانین خیابانلاریندا و قهوه‌خانلاریندا دا نظری جلب ائتمکده‌دیر.. پولیس و ارکان حرب طرفیندن تحریک و تجهیز ائدیمیش چاقوکنش‌لر و باش‌کسنلر ایندی تئهرانین کوچهلرینده آذربایجانلی شیکارینا چیخیر، سیلاحسیز و زحمتکش هموطنلریمیزین قانینی آخیتماقدان ذوق آلیرلار.

اینکار ائتمک اولماز کی، آذربایجانلی اللی ایل فارسی دانیشسا یننه ده میلی لهجه‌سینی دگیشه‌بیلمز. مثلن دوکتور ریضازاده شفق قیرخ ایل فارسلا ایله موعاشیرت ائدیپ عالی مدرسه‌لرده فارسی ادبیاتی موعلیمی اولدوغو حالدا، آغزینی آچان کیمی آذربایجانلی اولدوغو آشکارا چیخار. بو جه‌تدن هئچ بیر آذربایجانلی اؤز ملیت و دیلینی گیزلتمگه قادیر اولما بیلمز. تازا فلکه باش اگمک ایسته‌میب، اؤز میلی غورورونای علاقه‌مند اولان آذربایجانلی هئچواخت دیل و ملیتینی اینکار ائتمز. اونا گوره پیچاق‌چکنلر اوچون اولناری تاپماق و اولنارین مردانا خاصیتلریندن نامردانا ایستیفاده ائتمک موشگول دئییلدیر.

تئهراندان گلن موعتد آدمالاردان بیری دئییردی کی، آرتیق اورادا آذربایجانلیلار اوچون یاشاماق غنیر مومکون بیر حالا گلیمشیدیر. حنا کور میر جاواد ایله ریضازاده‌یه ده انشیتدیگیمیزه گوره فارس پیچاقچیلاری پاداش اولراق دادلی کؤتک ووروب گؤزلرینین آلتینی قارالتمیشلار.

بیز میلیتیمیزه خیانت اندیب اونی سئید ضییا کیمی آچاقلارا ساتانلاری اوزوموز تنبیه ائتمگی ترجیح وئریریک. اونلارین آذربایجانلی نامینا بییگانلر طرفیندن تحقیر اولماسی بیزیم خوشموزا گلن ایشلردن دئییلدیر.

اما کارگر دستلری و بیطرف آذربایجانلیلار، مخصوصن میلی غورور و میلی حیثیتی حیفظ ائتمک ایستهین شرافتلی و مرد هموطنلریمیزین حوقوقندان مودافیعه ائتمکده موسامیحه ائلمک بیزیم عقیده میزجه خیانتدیر.

اگر تهران بو خایانه حرکت تئزلیکله آخیر قویمازسا، بیز ده هامان تدبیر ایله جواب وئرمگه مجبور اولاجغیز.

اگر تهراندان آذربایجان دموکرات فیرقه سینین طرفدارلیغی و یاخود آذربایجانلی لیک جورم ایسه، آذربایجاندا اونی جورم حساب اندنلر جانی و خاین حساب اولونوب موجازات ائدیله جکدیر. ایش بئله گندرسه بیزده خالقیمیزین الینده اولان واسیطه لردن ایستیفاده اندیب زیندانا زیندان ایله جواب وئریریک. تهران ایسه بو موامیله دن منفعت آپارا بیلمز.

میر جعفر پیشه وری

«آذربایجان» شوماره 65 آذر 7 نوایبر 28

ایستعمارچیلارین تهدیدی بیزی توتدوغوموز حاق یولدان قایتارا بیلمز. یا اولوم، یا آزادلیق، اوچونجو یول یوخدور

بیز هئج بیر قوم و هئج بیر میلت و هئج بیر جاماعاتا دشمن دئییلیک. اوزوموزه روا گوردویوموز باشاماق و ترقی ائتمک وسیله لرینی اوزگه لر اوچون ده روا گوروب بو گونده کیمسه نین ترقی و تالیسینه موخالیفت ائتمه میشیک. حتا، تهران قوامی حوکومتینین آزادلیغیمیز علیه نه ایشلمکده اولدوغو خایانه تدبیرلری ده فارس میلیتین حسابینا یازماق ایسته میریک. میلی آثارت و قابا ایستیداد اوصولونون مزه سینی آنلادیغیمیزا گوره اسیر میلنلره اورگیمیز یانیب، اونلارین آثارت و ایستئنمار بویوندورغو آلتیندان خیلاس اولماقلارین صمیمی- قلبدن آرزو ائدیغیمیز حالدا، زولفی- یاره توخونماق قورخوسوندان اونلارین آزادلیق حرکاتی حاقیندا نهایت درجه ائه تیبات ایله دانیشماغا آدت ائتمیشیک.

عاصییا، اوسترالییا و آفریکا قیتلرینده ایستئنمار هالیندا یاشایان بدبخت و بیچاره اینسانلارین فلاکتلی هالی بیزی موته سیر اندیر. بیر اوووج قان ایچن موهافیزکارلارین حیسه تامینین قوربانی اولان بشر سیزیلتنیسی بیزی آغلادیر. اما نه ائتمه لی کی، ملعون دیپلوماسی مولا حیظله ر بیزی سوسدوروب روحوموزدان قویان اعتیراض سسلریمیزی دوداقلاریمیزدا قورودوب، فضا یا چیخماغا ایمکان وئرمیر.

بیزیم اسیر هیندوستان، بیچاره عرب دونیاسی، مظلوم یونان جاماعاتی، واختی ایله بویوک مدنیته مالیک اولان یازیق میصیر اهالیسی باره سینده دئمه لی سوزلریمیز چوخدور. نه ائتمه لی کی، قونشولوق مولا حیظه سی ایله ویجدانیمیزین وئردیگی عذابا موتمیل اولوب سسیمیزی چیخارمیریق. فارس لارین گوزل بیر مثلی واردیر: (گر به بده کار چیزی نگویی، بستانکار میشود). بو تامامیله دوغردور. بیز دونیانی آثارت آلتیندا ساخالیان ایستئنمارچیلارین قونشولوغونو مولا حیظه اندیب ساکیت اولدوغوموزدان اونلار سو- ایستیفاده اندیب، بیزیم ساده و طبیعی حاقیمیزی پایمال ائتمک اوچون اینسانلاری تحقیر ائدن و ادبلی آدمالارا یاراشمایان واسیطه لره ال آتماقدادیرلار.

بیز هیندوستانی، عرب دونیاسینی، میصری، بیلاخره اوز وطنیمیزین اساس ثروتینی تشکیل ائدن جنوب نفث معدنلرینی آزاد ائتمک شو عاری ایله ایشه باشلامیشیق، ایستعمارچی و خالقلارین قانلارینی سوران موحافیظه کار دؤولتلرین داخیلی و خصوصی ایشلری ایله ده ایشیمیز یوخدور. ساده بیر صورتده اوز ائومیزی ایسته دیگیمیز کیمی ایداره ائتمک ایسته میریک. بونا ایسه ایستعمار دونیاسی تحمل ائتمک ایسته میر.

نه ائتمه لی، میلیتیمیز قرینه لر بویو تحمل ائدیگی آثارت و هرج مرجدن یورولموشدور. ایندی او دا ایسته میر بوتون میلنلر کیمی، اوز سعادتینی تامین ائتمک ایمکانینا مالیک اولسون. بو آرزو هئج بیر میلنلر دشمنلیگی اوزرینده اساسلانما میشدیر. بیز مین دفعه تکرار

انتمیشیک کی، ایستدیکلریمیز مملکتیمیزین سرحددی داخیلینده محدود اولموشدور. ایراندان هئج وجهله آیریلماق ایستهمیریک و مشروطه اوصولونا دا صمیمی- قلبدن صداقتیمیز واردیر. بونولا بئله ایستعمار هئیکللی دونیانین او باشیندان بیزه قان توموش حربی گوزلرینی برلیدیب دئییر: یوخ، سیز ده ایرانین بوتون اهالیسی کیمی آثارت حالیندا قالمالسیز. بیزیم مستعمرلریمیزین حیفظ و حراستی بونو طلب اندیر. بیزیم سلطنت و قودرتیمیز میلترین گوز یاشلاری اوزرینده اساسلانمیشدیر. بونو نظره آلمایان میلّت محو و نابود اولماغا محکومدور.

آما بیز اوز نؤوبه میزده یاشاماق ایستدیگیمیز اوچون ایستعمارچیلارین تهدیدینه قولاق آسمایب، آزادلیغیمیزین تامینی اوچون موباریزه نی آخیرا قدر داوام اتندیرمگه آند ایچمیشیک.

«آذربایجان» قرنتی نؤمره 66، 25 نوایبر 1945 جی ایل.

1-ترجمه سی: بورجلویا سوز دئمهن او، طلبکار اولار.

آذربایجان مجلسی میلی اینتیخاباتی مونسیتی ایله میلی هنیاتن بیانیه سی

آذربایجان مجلس موسیسان میلی سی آخیر جلسه سینده اوتوز دوققوز نفردن مورکب بیر هنیات (آذربایجان هنیاتی میلی سی آدی ایله) اینتیخاب اندیب آذربایجان خالقینین اساسی آرزولارینین ایجرا سینی بو هنیاته تاپیشیردی.

هنیاتی میلی ایشه باشلایان ساعتان مجلسی موسیسانی میلی نین دستوراتینی جیدی و دقیق بیر صورتده ایجرا ائتمک اوچون فعالیتنه کنجیب و ثابت قدملر گؤتورمگه چالیشدی.

هنیاتی میلی مأموردور آذربایجانین میلی موختاریتینی تامین ائتمک اوچون ایرانین تامامیت و ایستقلالینی رعایت ائده رک آذربایجاندا میلی مجلس قوروب و ویلایت انجمنلرینی تشکیل اندیب آذربایجانین کلیه ایشلرینده نظارت و بو تشکیلاتین سایه سینده آذربایجان خالقینین شئونی سیاسی، ایجتیماعی، ایقتیصادی و معاریفینی میلتنین آرزوسونا مونتاسیب بیر صورتده ترقی و ئرمک اوچون لازیمی تدبیرلر گؤرسون. هنیاتی میلی اینتیخاباتین موقدماتینی فراهم اندیب، آرامیش و امنیتین برقرارلیغی اوچون لازیم اولان تدبیرلری آلیب اوز شدید علاقه سینی امنیتین حیفظینه ایبراز انتمیشدیر.

هنیاتی میلی عومومی صحنی وضعیتی نظره آلاراق اونون تعمیمی و معاریفین ترقیبی و تیجارتین توسیه سی و کندلی ایله مالیکلرین آراسیندا اولان ایختیلافاتی حل و ایشسوزلره ایش تاپماق اوچون اساسلی بیر پروگرام تهیه اندیدیر و امیدواردیر کی، مجلسی میلی نوماینده لرینین موریدی توجهی اولوب اولارین ایجرا سی ایله خالقیمیزین حیاتیندا موختلیف ایجتیماعی و ایقتیصادی تبدولات مشهود اولسون و سعادت قاپیلاری بو فداکار میلتنین اوزونه آچلسین. بو خصوصدا اینتیظاریمیز وار کی، مجلسی میلی نوماینده لری گنیش قلملر گؤتورسونلر.

آذربایجانین میلی هنیاتی آیری بیر اللر وسیله سی ایله آذربایجان میلتنه هرج-مرج ایجاد ائتمک تشبوسونده اولان نقشه لر ایله موباریزه و موقابله ائتمگین لازیم اولدوغونو تذکور و ئرمیش و داخیلی موباریزه و داعوا چیخارتماق قصدی ایله آپاریلان مرموز سیاستلره ایشاره ائتمیشدیر.

آذربایجانین میلی هنیاتی بیلیر کی، قوشونون ایصلاح طلب سربازلاری و افسرلری و غیرتلی ژاندارم و شرافتلی پاسبانلار هئج واخت آزادلیغین دوشمنلرینین و آذربایجانین محلی موختاریتی (کی، ایرانین تامامیت و ایستقلال دایره سینده تامین اولونمالیدیر) موخالیفلرینه آلدانماییب اوزلرینی آذربایجان خالقینین صمیمی قارداشلاری بیلیب و ایرتیجاعی عونصورلرین اللرینده آلت اولمایاجادیر.

آذربایجانین میلی هنیاتینی اوز مهم وظایفینی ایجرا ائتمک اوچون خالقیمیزین هر طبقه دن صمیمی حوسن- نیت و حیمايته مستظهدیر.

اینٹیپاریمیز وار آذربایجانین غیور و آزادی طلب خالقی بو موقدس مرام یولوندا یعنی آذربایجانین موختاریتی و ایرانین تامامیت و ایستقلالینی تضمین ائتمکده فداکارلیق و مواهیدندن دریغ ائتمهیب و مجلسی میلی نومایندهلرینین اینتیخابیندا چوخ دیقت ائدهرک آزادیخاه، میلتدوست و وطنپرست اشخاص اینتیخاب ائتسینلر.

آذربایجانین هیئاتی میلی ریسی- حاجی میرزه علی شیوستری

("آذربایجان" شماره 66، آذر 8، نوایبر 29)

خالق بیزیملهدیر

مجلس میلی اینتیخاباتیمیز خالق طرفیندن چوخ جیدی صورتده ایستقبال اولوندو. ایکینجی گونده شهریمیزده یئددی میندن زیاده رای وئریدی. واختین آزلیغی و حاضرلیق آپاریلمادیغی نظرده توتولورسا ثابت اولار کی، بو فووقالعاده بیر ایشدیر کی، فقط بویوک اینقیلابلاردا ایتفاق دوشه بیلر.

بیز اینقیلاب فیکرینده دئییلیک. لئیکن خالقیمیزین روحوندا بویوک اینقیلاب وجودا گلیمشدیر. خالق چوخ نئز بیر زماندا اوزونه یول آچیب حاکمیت قازانماق ایستهیر.

کنچن دوره مجلسی شورایی میلی اینتیخاباتینا دؤولت مأمورلاری واسیطهسیله یوز مین تومن پول خرج ائدلمیشدی. مونفرید شخصلر و جمعیتلر طرفیندن صرف اولونان مخاریج یاریم میلیونا بالیغ اول بیلردی. فقط حاجی زینالعابدین رحیمزاده خویی ائشیتدیگیمیزه گوره یوز مینهک خرج ائتمیشدی. بیزیم میلی اینتیخاباتیمیز ایسه اوراق و اعلاناتی نظرده آلماساق خالق طرفیندن وئریلن بیر ایکی مین تومندن چوخ اولمایان اعانه واسیطهسی ایله انجام تاپاجاقدیر. شاید بو ایشده اوزاق باشی مین بئش یوز تومندن یوخاری مصرف اولونماسین. دئمک بو بویوک ایش مجانی اولاراق خالقین احساساتی و آرزوسو ایله دوزملیر.

ایندی شهریمیزده بو ایش ایله دایمی صورتده مشغول اولانلارین سایي تقریبین یوز الی نفره بالیغدیر. بونلارین هامیسی مجانی اولاراق اوز میلی وظیفهلرینی انجام وئریر. بیری گلدیکده اوز جیبیلریندن ده خرج ائتمکدن چکینمیرلر.

بو گؤستریر کی خالق آراسیندا شدید میلی تعصوب وجودا گلیمشدیر. تئهران رادیوسونون حیلهگر ایدیعاسی کیمی یوخ، بلکه خالقیمیز اوچون اورکدن آذربایجان آدیندان عزیز بیر کلمه یوخدور. "آذربایجان آذربایجانلاریندیر!" شوکاری خالقا شدید بیر صورتده تکان وئرمیشدیر.

خالق اوز میلی ایرادهسینی مرکزلدیرمک اوچون ساعاتلار ایله اینتیخابات صاندىقلارینین قاباغیندا نوبهیه دورور و تعریفهنی آلدیقدان سونرا اوزونو سعادتمند حساب اندیب اونو خوشبختلیک تیلیسیمي کیمی قوینونا قویوب بیرینجی مجلس میلی اینتیخاباتیندا شیرکت ائتمک ایفتیخارینی اؤولادی اوچون یادیگار قویماق مقصدی ایله اونو ساخلاماق و گلجهک نسله یادیگار قویماق ایستهیر. فیرقهیمیزین قودرت منبعی ایسه بو پاک و موقدس احساسات دیر. بو احساسات، بو نیت و بو فداکارلیق ایله قازانیلان حاکی هئج بیر گوج پایمال انده بیلمز. خالقین ایرادهسی مؤحکم قایالار و پولاد داغلاردان مؤحکمدیر.

بو ایراده آذربایجاندا میلی موختاریت یاراتماغا قرار وئرمیشدیر. بو هر قیمته اولور اولسون یارادیلجاقدیر.

میر جعفر پیشهوری ("آذربایجان" شماره 67، آذر 9، نوایبر 30)

آذربایجانلی هموطنلر

نئجه كي، بيليرسيز موكررن اوز شديد علاقه ميزي آذربايجانين هر يئرینده امنيتين حيفظينه دئميش و امنيتي پوزماق خالقي ايضطيرابا سالماق اوچون آينان تدبيرلرين قاباغيني آلميشيق. مخصوصن تبريز خالقينا موتذکير اولموشوق كي، امنيت دوشمنلرينه و اونلارين آپاردیقلاري مرموز سياستلره آدانماسين و موضطريب اولماسينلار. بو مصنوعي خبرلري او کثيف و ايرتيجاعي اللر كي، خالقين وحشتيندن سو ايستيفاده انديب اونلاري سويماق خياليندا ديرلار اينتیشار وئريرلر. آذربايجانين ميلي هئياتي لوزومن اعلام اندير: بو مؤوقعهه كي، آذربايجان خالقي اوز صميمي علاقه سين امنيتين حيفظينه گؤستمه ليدير، امنيتين ضيدينه اولان تشبوئلره عملن حوسن-نيت ايله موقابيله و ايراز ائتسين و بو اعلاميه نين مفاديني نظره آليب بيلسين كي، آذربايجانين ميلي هئياتي آذربايجانين هر يئرینده هرچ-مرج و ايختيال توليد ائتمک ايسته ينلري هر ايسم و عونواني ايله اولورسا اولسون و ايضطيراب ايجاد انديب شخصي و مادي ايستيفاده لر اوچون ايجادي وحشت ائله ينلري آذربايجانين و ايرانين تاماميت و ايستيقلاي دوشمنلري کيمي تانیيب اونلارين بو خيانتکارانه تشبوئلرينه مومانيعت ائده جکدير.

آذربايجانين هئياتي ميلي ريبيسي- حاجي ميرزه علي شبوستري

("آذربايجان" سوماره 66، آذر 9، نويابر 30)

اون مين نفر ليک ميتينق

آذر آيينين 8 ده آخسام ساعات 4 ده ميلت باغيندا آذربايجان دمورات فيرقه سي و ايتيحادييه ي کارگران طرفيندن تشکيل اولونموش ميتينقي آغايي محمد بيريبا آچدي.

آغايي پيشهوريبه سوز وئريلدي. آغايي پيشهوری آذربايجاندا كي فلاکتدن بحث انديب اونون عيلت و موسيبيلريني موفصل صورتده شرح وئرديکن سونرا فقط و فقط ميلتين قورتولوشون و آذربايجان اولکه سينين سعادتين دمورات فيرقه سينين تشکيلينده گوردويونو بيان ائندي.

ناطق تئهران حؤکومتينين آذربايجانا لاقئيد باخديغيندان بحث انديب نيطقين آخيري ندا سؤيله دي: هر ميلت اوز موقدراتيني اوزو تعيين ائنديگي کيمي آذربايجان خالقي دا گرک اوز سرنؤيشتيني اوزو موعين ائتسين.

آغايي پيشهوری اينتخاب مؤوضوعوندان دانشب جماعاتي رای وئر مگه دعوت ائندي و بو تاريخي رايين بؤيوک اهميته ماليک اولاجا عين بيلديردي.

ناطقين سوزلري بؤيوک آلقيشلار لا ايستيقبال اولوندو.

سونرا آغايي ايله مامي خولاصه صورتده آذربايجانين گله جگينه و دمورات فيرقه سينين فعاليتينه راجع صؤحبت ائندي.

ميتينقين آخيري ندا آذربايجان دمورات فيرقه سي طرفيندن تعيين اولونموش کاندیدلرين آدلاري اوخوندو. ميتينق بؤيوک روح يوکسکليگي ايله خاتمه تاپدي.

("آذربايجان"، سوماره 67، آذر 9، نويابر 30)

بؤيوک ايشدن کيچيک ايستيفاده ائدنلره نيجات يوخدور

فيرقه ميز خالقين سعادتيني تامين ائتمک يولوندا بؤيوک بير قدم گؤتورموشدور. بو قدمين ايکي بؤيوک فايداسي واردير. اولي خالقيميز اوز ايراده سي ايله قازانديغي حاق و ايختياردان ايستيفاده انديب بئکار ليغا آخير قويماق آساييش، و امنيتي تامين ائتمک، شهرلري خرابه زار حاليندان چيخارماق، کندلرده ژاندارملارين يانديردیقلاري ظولم آتشي ني سؤندورمک و بونلار کيمي سايسيز- حسابسيز آني و فؤوري

دردلره چاره تاپماق. ايکينجي ترقی و تعالی قاپيلاريني ميلتين اوزونه آچيب مملکتين موترقی و مدني بير مملکت اولماق شرايطيني تکامل بولو ايله وجودا کتيرمکدير.

بو بؤيوک ايشلر اوچوندور کي، فيرقهميز ياراديليب، اونون قهرمان فدايلري گنج- گوندوز يوخو و ايستيراحتي اوزلرينه حرام انديب شهرلرده و کندلرده جان و ديل ايله خالقي تشکيل انديب اوز ميلي وظيفهسيني آنلاماغا چاليشيرلار.

ايشلر يميز ايله ياخيندان آسينا اولانلار جاوانلار يميزين فعاليت، اينتظام و فداکارليغيندان حثيرت ائتمکدن اوزلريني ساخلاماغا قادير اولاي بيلميرلر.

بوتون اولکه آباغا قالخيب فعاليته باشلاميشدير. بو فعاليت اولدوقجا مونظم، اولدوقجا جيدي، اولدوقجا فداکارانه دير. هر کس اوز وظيفهسيني داهدا تئز انجام وئرمک ايستير. هر کس اوز فيرقهسینين تاپشيريغيني يا آرزوسونو انجام وئرمک بولوندا داهدا آرتيق پول خرجهمک، داهدا آرتيق شهامت بروزه وئرمگه جان آتير.

ايش ايشي کتيرير. هر بير موفقيت ايکينجي موفقيته زمينه يارادير. بو دا خالقين اوميديني آرتيريب اونو ايشه چکير و اونون قودرتيني تشکيلاتين اطرافيندا تمرکوز وئير.

لندن راديسو کئچن گنجلرين بيرينده گويا دنميشدير کي، آذربايجان ميلي مجلسي اينتيخاباتيندا فقط دموکراتلار شيرکت انديبلر. بو هم دوغرو و هم يالاندير. اوندان اوترو کي، بير آز معدود موغريض و عوام عيده دن باشقا آذربايجان خالقي عوموميتله دموکراتدير. اگر اولنار فيرقهيه يازيلماغا موفق اولماميشلار سا دا اوزلريني فيرقهمن آيري بيلميرلر. ايندي بيزده مخصوصن کندلر و قصبه لرده بؤيوک بير تعصوب ووجودا گلتميشدير. او تعصوبو شرق اهالي سينين روحيهسینه دقيق بير صورتده آسينا اولمايان آوروپاليلار اوچون آنلاماق موشکولدر. بيزيم خالقيميزدا بير ائليت دوشونجهسي آر. اونون فيکري و روحيهسي سرمايادارليق دؤوره سينين ايجاد ائتديگي باشلي باشيناليق و اينفيرادي طرز تفکوروندن چوخ فرقلدير. بيزيم خالقيميز چوخ جهندن ائل و طايفا حاليندا ياشايبير و اونا گوره بيزده افراد تک باشينا دوشونمکدن فايدا حيس ائتمير.

کئچن گون اينتيخابات سانديغي نين قاباغيندا بير قوجا مريض خانما تصادوف انديلميشدير. کونجکاو بير فيرقه عوضو اوندان "سني بو خسته حالدا گليب راي وئرمگه وادار ائدن سبب نه اولموش- " دئيه سوروشموشدور. ياشلي آنا گوزل آذربايجانيميز کيمي تبسوم انديب دنميش: "بالا مگر ائشيمه ميسن کي، پالازا بورون ائل ايله سورون؟ ائل گليب من ده گلشيم. من کي، ائلن آيريل بيلمرم."

بو سؤزون معناسيني لندنده ياشايب حياتين هدفيني اوز معناعاتيني گودوب، اوزو فردي آزادليغيني دوشونن سياستمدارلار آنلايا بيلمزلر. اونو فقط شرقين پوزولماميش ائليت روحيهسي ايله آسينا اولانلار آنلايا بيلرلر.

شهر يميزده هر محله نين اوزونه گوره بير ايفتيخاري واردير. کئچن گون "شاوا" دا باشيميزا خيردا بير جمعيت توپلانميشدي. محله نين آخساقالي ائوينين قاپيسيني آچيب متين قديم ايله يانيميزا گلدي. اللريميزي سيخديقان سونرا دندي:

"سيز بيزيم باشلاديميز بؤيوک ايشي آخيره اپاراجاقسيز. من بونا اينانيرام. خالق و ائل سيزين داليزجا گندير، انلده قوت واردير. باخ بيز همين شاوادا اون بنش توفنگچي ايله شوجاع اولدؤوله نين قاباغيني ساخالاي بيليريك. بنش آلتی نفر ايله رحيم خاني شازدا باغيندان قاچماغا مجبور ائتديک". اوندان بير گون اول قوطب مئيدانيندا خيابان اهالي سينين ائليت تعصوبونون شاهيدي اولموشدوق. خيابانلار آغايي موستمعين ائويني اوز محله سانديقلاري اوچون دؤشهيب ايشه باشلاميشديلار. اول محله نين آخساقالاري و باش بيلنلري گليب راي وئرميش، سونرا دا بوتون جامعاتي چاغيرميشلاردي. اورادا بير جاوان چوخ طبعي و ساده بير لحن ايله فيرقهمن خواهش اندير کي، اولنارين ايفتيخاري اولان سالار ميلي نين عکسینی هرگيز سردار ميلي نين عکسیندن اوزاق قويماسينلار. او دنيردي مرحوم شئخين ايشتيباهي بوندا ايدي کي، خيابانلار ي سايمادي، اولنارا پالاز اوغروسو دنيب تحقير ائلدي. اونا گوره خيابان اهلي اونون آرخاسيندا دورمادي. فيرقه بونو نظره آلمايدير.

کئچن ميلي مجلس اينتيخاباتيندا راي وئرمه ن قصبه لردن بيريسي ده شوبستر اولموشدو. بو ايل آلدیغيميز معلوماتا گوره اورادا نئچه مين تعريفه آينميشدير.

بو گوسترير کي، خالق دموکراتليغي بير ائل کيمي قبول ائتميش و دموکرات فيرقهسینی اوزونون باشي تانميشدير. بو جهندن لندن راديسو دوغرو دنميشدير. اما حقيقت- حالدا ايسه او اوز موخبيرنين غرضينه آلت اولوب و ايرتيجاعي عونصورلرين تحتي تاثيرينده قالماق ايله حقيقتي عکسینه تفسير ائلمه ميشدير.

اینٹیخباتیمیزدا تک فیرقه عوضولری دئییلدیر، بیطرف خالقین هر طبقهسیندن ایشتیراک ائندلر فیرقه عوضولریندن چوخ اولمازسا دا آز دئییلدیر. حَتّی کئچن مجلس اینٹیخباتینی بعضی پوللو و مونتفیذ نامیزدلرین تهدید و تطمیعی نظرده دوتوب تحریم ائدن بازار جاماعاتیندا بو میلی اینٹیخباتیمیزدا چوخلاری ایشتیراک ائتمیشدیر.

مخصوص بعضی شهرستانلاردا اینٹیخابات عمومی شکل آلمیشدیر. هرگاه اینٹیخابات حاضیرلیغی اوچون بیر نئچه گون واخت وئرلیسه ایدی بوتون خالق اوند شیرکت ائتمگه موفق اولاجاق ایدی.

بونلارین هامیسی خالقیمیزین آیللیب اوز فیرقهسینین لایقینجه تانیدیغینی ایثبات ائدیر.

بو بویوک بیر قودرتدیر. فیرقه عوضولری گرک چالیشیب بو قودرتی فیرقهنین آمال و آرزولاری بولوندا ایشلمگه موفق اولسونلار. موتاسیفانه بعضی یئرلرده خالقین قودرتیندن سو ایستیفاده فیکرینه دوشنلرین ده اوزلرینی فیرقه‌میزه باغلامالاری نظره چارپماقدادیر.

بعضی یئرلرده اللرینه سیلاح کئچن بعضی آداملار اوز وظیفه‌لریندن و اوز حودود و ایختیارلاریندان خاریجه چیخماغا دا جسارت ائدیر. مثلا کندلینی اینجیدیر یا اربابین آبارینا ال آتماق ایستیر، یا یولدان کئچن موسافیرین مالینا تاماح ائدیر. بو کیمی حرکتلری بیخیاخت حساب ائدیریک. اگر فیرقه عوضولرینده بنله آداملار گورونورسه فیرقه اونلار ایله بیرحمانه و آمانسیز بیر صورتده موباریزه ائدهجکدیر.

بویوک ایشدن کیچیک ایستیفاده ائندلر خالقین دوشمنی دیرلر. خالق دوشمنلرینه نیجات ایوخدور.

آزادیخاه و دموکرات اولان شخص پاک، تمیز و صادق اولمالیدیر. مخصوص کندلرده و شهرستانلاردا اولان فیرقه عوضولرینه جیدن مالیکلرین مالینا و یا جانینا تجاوز ائتمک اکیدن قاداغان اولونور. فیرقه عوضولرینین فداکارلیغی، اونلارین صداقتی، دوزلوگو و اینتیظاما تابع اولمالاری ایله تعیین ائدیلر.

فیرقه اینتیظامینی پوزوب فیرقه‌دن ایجاز‌سیز اوز باشینا حرکت ائندلره فیرقه‌ده یئر یوخدور. فیرقه آدیندان ایستیفاده ائدیپ خالقین آسایشینی پوزانلار ایله آمانسیز بیر صورتده موباریزه آپاریلماقدادیر. اول امنیت سونرا آزادلیق. امنیت اولمایان یئرده آزادلیق اولما بیلمز.

میر جعفر پیشه‌وری

(آذربایجان "شوماره 68، آذر 11، دنکابر 3)

(اذا جا نصرالله والفتح ورايت الناس یدخلون فی دین الله افواجا)

فیرقه‌میزین تزلزلونلایزیر عزم و ایراده‌سی سایه‌سینده ائل ترپندی، خالقین هر بیر ایشه تردود و سویی ظن ایله باخان طبقه‌سی یعنی بازار و ایداره خیدمتچیلری ده میلی مجلسیمیزده شیرکت اوچون نیظامنامه موحیبینجه و میلی هنیاتیمیزین رسمی اعلانی ایله تعیین اولونان مودتین آخیر گونلرینده اینٹیخابات صاندیق‌لارینا هوجوم ائدیپ رایلرینی وئرمله باشلادی.

اگر بو مودتی ایکی گون تمدید ائتمک مومکون اولسایدی فقط تبریز شهرینده یوز میندن زیاده رای وئرلهجک ایدی.

ظرافات دئییل فقط شنبه گونو خالق سککیز مینه بالیغ رای سالمیشدی. بو ایرانین مشروطه تاریخینده گورولمه‌میش بیر ایشدیر.

شنبه گونو صاندیق‌لارین قباغینا توپلانانلاری گوردوکده ایسلامین فتح و ظفر گونلری خاطره گلن (اذا جا نصرالله) آییمی شریفه‌سینین حقیقی معناسی نظرده موحسم اولوردو. خالق غلبه‌میزه ایناندیغی اوچون آخین-آخین، دسته-دسته گلیب رای سالییر و آلدیغی تعریفه‌نی بیرینجی مجلسیمیزدن یادیگار اولماق اوزره بویوک خوشحالیق ایله موراجیعت ائدیردی.

بو موفقیتیه ایکی بویوک سبب گؤستره بیلیریک. اولن فیرقه عوضولرینده وجودا گلن درین ایمان و اونون نتیجه‌سینده ایبراز ائدیلن قهرمانلیق، ایکنجیسی خالقین ایچریسینده تولید اولونان اعتماد و اینامدان عیبارتدیر. بو ایش هنوز تشکیل تاپیب گوندن گونه مؤحکم‌لنمکده اولان جاوان فیرقه تشکیلاتی اوچون بویوک بیر ایمتاحان ایدی. فیرقه‌میز فخر و موباهات ایله چیخماغا موفق اولدو.

تئهران دا بۆيوك ايشيميزي اوزاقدان تاماشا انديب موخاليڧ روزنامه لرین هايكوي سالماسينا موتاثير اولان آزاديخواه دوستلاريميز بعضاً بيزه كۆمك يئتيرمك فيكرينه دوشوب بو يا بير آيري آزاديخواهي تشويق انديب تيريزه يولا سالير و انله فيكير انديرلر كي. اولارین رهبرليگينه فيرقه ميزين احتياجي واردير. بو نيتله شهرمميزه واريد اولان آزاديخواه لار ايشيميزي ياخيندان گۆردوكده اوزلرينين ضعفلرينه اعتراف اندير. بو اوچ آي مودتinde فيرقه نين موباريزه و آتش ايچينده يارديب تربيت اتنديگي فعال قوه سيني (كادري) آلقيشلاماق اولاردان ايش اويرنمگه اوزلريني مؤحتاج گۆرورلر.

فيرقه ميزين وجودا گتيرديگي فعال قوه (كادر) سنجي ايشينده اوز قودرت و ايستعداديني بروزه وئردى. دونن مركزي سانديق محلينده ياشلي بير دموراتين 48 ساعات تامام اوز پوستوندا داوام اتنديگي آشكارا چيخدى. بو آدام پوستونو تحويل وئرديكده گولومسونوب "اوز وظيفه مي انجام وئردىگيم اوچون خوشبختم" دنئيب ايستيراحت اوچون انوينه قاييتدى.

بيز ده ايندي هامى چاليشير. هامى فعاليت گۆسترير. اوزونون عورضة، لياقت و غنيرتيني بروزه وئرمگه چاليشير. قوجا، جاوان، اوغلان، قيز، ياشلي خانيم، بلنى بوكولوب قوجالميش كۆهنه موجهيد، بيلاخره هر كس اوز وارليغي ايله عوموم خالق ايشيني آخيرا يئتيرمك ايستير.

فيرقه ميزين ايچينده عظيم بير قودرت، اينساني حنيرته سالان بير اينتيزام وجودا گلئيشدير. عوضولر آرتيق ترديد و تزلزوله ايمكان وئرمه ييب فيرقه رهبرليگيني جان-ديل ايله بنيمسه ييب ايمان و عقيدة اوزره مركزي كوميته ميزين تصميرليني اجرا اندير. ايسلاميتين اول گونلرينده گۆرولموش تعصوب اوزره وظيفه لريني انجام وئيرير. فيرقه دن فقط ساده بير تبسوم آلدقارينا ايفتبخار انديرلر.

ايمدي بيزده اولومه گنتمك امري آماغا ايفتبخار ائدن جاوانلار تاپيلماغا باشلاميشدير. حقيقي فدايلر ايجتيماعي حياتيميزين هر بير قيسمتينده اوز لياقت و فداكارليقلاريني ايثبات انديرلر.

فيرقه آرتير، و بۆيويور، مؤحكملشير.

بو قودرت، بو لياقت و بو ايستعدادا مغرور باشلار دا اگليب خالقين عزم و ايراده سينه تسليم اولور. ميلت يولوندا اولمگه حاضير اولان فدايلرين اللريني سيخير، گنجه گوندوز فيرقه اوچون چالیشان و اونون بو بۆيوك هدف و مقصديني الهه ائتمگه حاضير لاشير.

ايشيميز خالق ايشي اولدو غو اوچون خالقين گۆستردىگي حوسن-توجه بيزيم اوچون بۆيوك فتح و موظريت حساب اولونمايدير.

آهنين قالالار، بيخيلماس سىنگرلرين هاميسيندان مؤحك خالقين اورگيدير. اوركلري فتح ائدن قومنين موقابيلينده هنج بير قالا موقاويت انده بيلمز. فيرقه ميز خالقين اورگيني فتح ائتميشدير.

بونو مجلسي مىلى اينتبخاباتيميز ايثبات انئدى. اونو يعني او جلب انديلميش اورگي ساخلاماق اونون ايسته ديكلريني وئرمك زمانى گليب چاتميشدير.

بو جهندن فيرقه ميزين يولو موشكول و وظيفه سي آغيردير. عشقي قازانماق آسان، اونو ساخلاماق موشكولدور. بيز ايمدي خالقين عشقيني قازانميش، اونو ساخلاماق اوچون داها بۆيوك زحمتله تحمل ائتمه لي بيك.

مير جعفر بيشه ورى

("آذربايجان" شماره 69، آذر 12، دنكاب 3)

بیرینجی دفعه اولاراق آذربایجان خانیملاری اینتخاباتدا ایشتیراک ائتدیلر

ظولم، اسارت، ايستيداد و زورون پنجه سی آلتيندا قارا چاديرلاردا، بوتون ايجتيماعي حوقوقلاردان محروم اولان آنا و باجيلاريميز، هر بير زحمته قاتلاشا- قاتلاشا قوينوندا گنجه گوندوز بيزلری بسله ييب بؤيودن آنالاريميز بيزيم كيشيلريميزدن داها آرتيق درجه نه ده علمدن، ماعاريفدن محروم اولموشلار. ايرتيجاع بيزيم غنيرتلى ناموسلو آنا باجيلاريميزين اوزونه علم، مدنيت قاپيلاريني باغلاميش، اولاری بوتون بشرى حوقوقلاردان محروم ئديب زواللى بيچاره حالينا سالميشلار.

آرودالارین کیشیلر ایله برابر حوقوقا مالیک اولماسی و اینتیخاباتدا ایشتیراکی تازا بیر مساله دئییلدیر.

بلکه بوتون دونیا دموکراسی مملکتلرینده خانیملار اؤز حقلرینه مالیک اولموشلاری یعنی دؤولتی ایشلرده دخالتلری وار. بو گون بیز قادینلارین جبهه لرده سیلاح گؤتوره رک ووروشمالارینی گؤردوک. گویلرده اوچان طیاره، ماشین ایداره ائدن قادین دا واردیر، لاکین بیزیم مملکتده قادینلاریمیزی بیچاره و بدباخت ائتمیشلر.

بو گون آذربایجان قادینلاری بوتون ایران قادینلاری اوچون سعادت قاپیلارین آچماقدا آذربایجانین مرد، قهرامان آزادیخواه لاری کیمی بو یولدا اولینجی قدملرینی گؤتوردولر. بلی مومکوندور بوضی ایرتیجای قیسا فیکیر آدمالارا قادینلاریمیزین رای وئرمه سی تعجب گلکین. لاکین هنج تصحوب اندیله سی شئی بوخوردور.

قادینلارین دونیا آزادلیغیندا بویوک اهمیتی و شیرکتی اولموشدور.

یوناندا قادینلار ایرتیجای قوولرله ووروشموش، داش ایله، اسلحه ایله دشمنی از میشدیر. قادینلار جامیعه نین اوزونو ایشیقلا ندیریرش بو گون آذربایجان خالق اؤز تاریخینه بیر شئی علاوه ائتدی. او دا آنا- باجیلاریمیزین میلی مجلس وکیلرینه رای وئرمه لریدیر.

بو دا آذربایجان دموکرات فیرقه سی نین بیزیم آنا و باجیلاریمیزا اولان توجهی دیر.

قوی دونیا میلنلری انشیدسین و گؤرسون کی، آذربایجانین قادینلاری اورکلری شاد و سئوینج ایله دسته- دسته اؤز رای لری نی مجلس میلی وکیلرینه وئردیلر. آنا باجیلاریمیز بونولا کیفایتلنمه یه جکلر. اولار حتا مجلسه بئله گله جکده اؤزلریندن وکیللر اینتیخاب ائده جکلر. قوی آنالاریمیزین طالعی گولسون بو بوتون ایران خانیملارینا بیر مؤژده دیر.

بونولا دا انا و باجیلاریمیز تاریخین صحیفه لرینه قیزیل خط ایله اؤز دوغرو و حقیقی حوقوقلاریندان دیفاع ائتمک اوچون آدلارینی ثبت ائتدیلر.

تاریخ همیشه آذربایجانین قادینلارینین قهرامانلیغینی و آزادیخواهلیق لارینی قنید ائدیپ گله جک نسیل لری م اونا لارین بو ایشلرینی یاد ائده جکلر.

خالق شاعیری اقای بیریبیا روزنامه میزده چاپ ائتدیلیمیش شعرینده دئیر کی:

گونش سحر دوغاجاق «قطب» دان سعادتله

بو غملی منظره دن قور تولوب شرافتله

همیشه عؤمر ائله سن جاهاندا آسوده

او شانلی دؤوره فقط حؤکمران اولار توده

سئویمی شاعیرین سؤزلری آذربایجان دموکرات فیرقه سی نین بوتون خالقیمیزین معصوم آنا و باجیلاریمیزین اوزونه ساچدیغی گونش دیر کی، خالقیمیز بو غمدن و فلاکتدن خیلاص اولوب و اؤز میلی موختاریتینی یارادیب، همیشه سعادتله یاشایاجاقدیر.

یاشاسین آذربایجانین شرافتلی و ناموسلو آزادیخواه آنا، باجی و قیزلاری.

م. طاهر

«آذربایجان» شوماره 69، آذرین 12 سی، دنکابر 3